LGBTİ+

Gökkuşağının Altında Direniş Var!

EKOLOJİ

İkizdere Direniyor!

Gençliğin Sosyalist Sesi

özgür gençlik

"Anlatılan senin hikayendir."

sayı: 1

süreli gençlik yayını

fiyat: 5 TL

BARİKATIN ARDI ÖZGÜRLÜK YÜK-SELİYOR!

Dosya

Özerk Demokratik Üniversite Mücadelesi ve Devrimci Gençlik Hareketinin Yarını

İÇİNDEKİLER

3-4 **Perspektif /** *Buz Kırıldı, Yol Devam Ediyor!*

5 **Kadın Perspektif /** *İstanbul Sözleşmesi'ni Kazanmak için Kadın Grevi; Şimdi Değilse Ne Zaman?*

6-7 **Kadın /** *Vazgeçmiyoruz!*

8-9-10 **LGBTİ+ /** *Gökkuşağının Altında Direniş Var!*

11-12 **Deneyim /** *Kadın İsyanı Her Yerde: Latin Amerika*

13-24 **Dosya**

14-15 */ Kapitalizmin Eğitim Politikası ve Özerk-Demokratik Üniversite Mücadelesi*

16-17-18 */ Dünümüz, Bugünümüz, Yarınımız: Özerk-Demokratik Üniversite Mücadelesi*

19-20-21 */ Boğaziçi Direnişi: Gençlik Daha Büyük Kavgalara Hazır*

22-23-24 */ Gençlik Hareketinde Yolu Açmanın Parolası: Barikata Yüklenelim, Mutlaka Kazanacağız!*

25-26-27 **Ekoloji /** *İkizdere Direniyor!*

28-29 **Aktüel /** *Faşizmin Tam Kapanma İllüzyonu: Yeni Yasaklar*

30-31-32 **Genç Yapıcılar /** *Devrimci Olmak Örgütlü Olmaktır: Komsomol 'Biz'dir, Biz Komsomoluz*

33 **Portre /** *Onu Anmak Savaşmaktır!*

34-35 **Dünya /** *"Atina'dan İstanbul'a Öğrenci Hareketi Kazanacak"*

36-37 **Kuram /** *Diyalektik ve Tarihsel Materyalizme Giriş*

38 **Sinema /** *Anti-Kapitalist ve Anti-Faşist Mücadelenin En Estetik Cephesi: İtalyan Yeni Gerçekçiliği*

Merhaba,

1 Mayıs'la ve Boğaziçi Direnişi'yle direnişimizin büyüdüğü bir dönemde sizlerle buluşmanın heyecanı içindeyiz.

Bu sayımızda;
Boğaziçi Direnişi'yle beraber daha da yükselen özerk-demokratik üniversite istemimizi ve mücadelenin dünüyle yarınını birleştirmenin ihtiyacıyla dosya konumuzu 'Özerk Demokratik Üniversite Mücadelesi ve Devrimci Gençlik Hareketinin Yarını' olarak belirledik. Dosya içerisinde özerk demokratik üniversite tarihine değindik. Dosyanın son yazısında ise devrimci gençlik hareketinde yeni yolların nasıl açılabileceğini irdeledik.

Kadın sayfamızda "Vazgeçmiyoruz" yazısı ile İstanbul Sözleşmesi'ni ve nasıl savunulabileceğini inceledik, Deneyim sayfamızda ise "Kadın İsyanı Her Yerde: Latin Amerika" başlıklı yazı ile kadın isyanlarının birbirine yol gösterebileceğinden hareketle Latin Amerika'ya yer verdik. LGBTİ+ sayfamızda Kızıl Okyanus LGBTİ+, kendilerini, LGBTİ+ hareketindeki ayırt edici yanlarını, yürüttükleri kampanyalarını yaptığımız röportajda anlattı.

Dünya sayfamızda, "Atina'dan İstanbul'a Öğrenci Hareketi Kazanacak" derken, Aktüel sayfamızda "Faşizmin Tam Kapanma İllüzyonu"na değindik.

Ekoloji sayfamızda HDP Milletvekili Murat Çepni ile İkizdere direnişine dair söyleşi gerçekleştirdik. Kuram sayfamızda ise "Diyalektik ve Tarihsel Materyalizm"e kısa bir giriş yaptık.

İyi okumalar.

Varyos Gazete Dergi adına Yazıişleri Müdürü:
Tülin Gür

Yönetim Yeri: Aksaray Mahallesi.
Müezzin Sok. İlhan Apt. No:12/1 Daire: 7
Fatih/İSTANBUL

Tel-Faks: (0212) 529 06 75

Yayın Türü: Yaygın Süreli

Basıldığı Yer: Ceylan Matbaa

Adres: Güven İş Merkezi B Blok No:318
Topkapı/İstanbul
Tel: (0212) 544 66 34

Mayıs 2021

İLETİŞİM:
ozgurgenclikdergisi@riseup.net
ozgurgencliknet@gmail.com

issuu @ozgurgencliknet

özgürgençlik

Buz Kırıldı, Yol Devam Ediyor!

Pandemi başlangıcından bu yana salgın bahane edilerek uygulanan yasaklar, faşizmin yeni ve bir o kadar da alışılageldik bir hamlesi ancak diktatörün fermanı 1 Mayıs'ı yasaklayamadı. Bir çok siyasi parti, devrimci sendika, gençlik örgütü kendi kanallarından ya da birleşik zeminlerde bir araya gelerek yasakları aşan bir irade oluşturdu. Sokaklar, mahalleler, meydanlar 1 Mayıs'ın coşkusu ile doldu. Yasaklı meydanların zincirini söküp atma iradesi gösterenler, Kızılay ve Taksim'de buluştu.

Pandemi başlangıcında emekçi solun büyük bir kısmı evde kal çağrılarına uyarak devrimci görevi eve hapsetmeye çalışmış, yasakları aşma konusunda güçlü bir politik kararlılık oluşturamamıştı. Bu sene örgütlenen 1 Mayıs eylemlerinin yasakları aşma hedefi taşıması geçen yıla dair verilen pratik bir özeleştiri niteliğinde oldu. Toplamda oluşan 1 Mayıs pratikleri yasakları boşa düşürdü. Bir süredir yeniden kıpırdanan kitle mücadelesi; Boğaziçi direnişi, İstanbul Sözleşmesi'nin gasp edilmesine itiraz eden kadın hareketi, kapatma saldırısına karşı ezilenlerin birleşik-demokratik mevzi olan HDP'nin savunulması gibi politik süreçler devrimci hareketin canlanmasına vesile oldu. Kitle mücadelesinin kıpırdanması devrimci hareketin kitlelere olan güvenini tazeledi ve ve devrimci hareketin kitlelere yönelimini güçlendirdi. Diktatörün kararnamesi ile yayınlanan iki haftalık tam kapanma sürecinin, 1 Mayıs'ın hemen öncesinde uygulanması, kitle hareketinin 1 Mayıs meydanları ile buluşması engellemeye yönelik bir adımdı. AKP-MHP faşizmi orta vadede ise kitle mücadelesinin sokak ve direniş ile olan bağını kesintiye uğratmak, gelişen toplumsal itirazın önüne set çekmek istiyor.

Faşizm istikrarlı olarak kitle mücadelesinin kesintiye uğratmak, devrimci öncüler ile kitlelerin buluşmasını engellemek istiyor. Bu durumda kitlelere gitmek temel bir önceliğimiz haline gelmeli, bu göreve daha sıkı bir şekilde sarılmak en başat görevimiz olmalı.

Gençlik mücadelesi açısından; geniş yığınların sorunları ile ortaklaşmak ile birlikte geleceksizlik, genç işsizlik, KYK borcu, kayyum rektörler ve eşitsiz-niteliksiz eğitim gibi başlıklar politik çalışmasının içeriğini oluşturmalı. Buradan hareketle; saflaşan gençlik kitlelerini kendi politik çelişkileri üzerinden faşizme karşı mücadeleye çağırmalıyız.

Diktatörlük tarafından açlığa ve ölüme mahkum edilen ezilenlerin çelişkilerini talepleştirmeli, diktatöre "Yasakları tanımıyoruz, faşizmi kapatacağız!" diyerek yanıt vermeliyiz. Politik ajitasyon; Saray'ın kurumlarını hedef gösteren, suçluyu suç üstünde yakalayan bir tarzda ve istikrarlı bir çizgide yürütülmeli. Politik kitle ajitasyonunun temel hedefi ise kitleleri harekete geçirmek olmalı. Politik sürecin ihtiyacına uygun, kitlelerin inisiyatif alacağı formlar inşa etmeyi ya da kitlelerin kurduğu örgütleri politize etmeyi, bir diğer temel görevimiz olarak ortaya koyabiliriz. Önceki dönemin öz örgütleri olarak çıkan dayanışma ağları, mahalle meclisleri gibi yapılar dayanışma kültürünün yayıldığı ve kitlelerin hızlıca politize olduğu sahalar haline gelmişti. Bu araçların politizasyonu, kitle ajitasyonunun örgüt başlığı ile tamamlanabilmesi açısından hayati bir öneme sahip. Yine bir başka hedef ve politik içerik; işçi direnişçileri ile düzenli bir biçimde ilişki kurma, devam eden işçi direnişlerinin mücadelesini yaygınlaştırma olabilir. Politik ajitasyon çalışması, mahalle yürüyüşleri, ses çıkarma eylemleri örgütlemek, öğrenci dayanışmaları içinde aktif yer alarak bu platformlarda söz üretmek politik çeşitlilik oluşturacağı gibi toplam ihtiyacımızı da besleyecektir.

Gençlik mücadelesi açısından; geniş yığınların sorunları ile ortaklaşmak ile birlikte geleceksizlik, genç işsizlik, KYK borcu, kayyum rektörler ve eşitsiz-niteliksiz eğitim gibi başlıklar politik çalışmasının içeriğini oluşturmalı. Buradan hareketle; saflaşan gençlik kitlelerini kendi politik çelişkileri üzerinden faşizme karşı mücadeleye çağırmalıyız. Bu sayede kitleler için politika yapma düzeyinden; kitlelerle birlikte yığınlara politika yapma düzeyine geçmek için bir zemin oluşur. Yüzümüzü kitleler dönmek; örgütsel daralmaya, kendiliğindenciliğe vurulacak bir panzehir olacaktır.

Pandeminin ilk döneminde üniversitelerdeki temel çelişki eğitimin niteliksizliği ve eşitsizliği üzerinden şekillendi. Üniversitenin özerkliğine yönelik saldırılar Saray merkezli kayyum rektör üzerinden sürdü. Doğal olarak demokratik üniversite mücadelesi faşizme karşı mücadelenin bir parçası haline geldi. Üniversitede herhangi bir talep için mücadele etmenin yolları tamamen kapanmışken, üniversitede söz, eylem ve örgütlenme özgürlüğünü bir mevzi olarak geri kazanmak hem öğrenci hareketine hem de faşizme karşı verilen mücadelede hanemize artı olarak yazacaktır. Gittikçe hacmi ve niteliği gelişen bu saflaşmalara uygun mücadele örgütleri yaratmak ise yeni öncelikli görevimiz haline gelmiştir; çünkü verili mücadelenin politik sıçraması ve koparıp alan bir niteliğe geçişi bu görevle dolaysız olarak ilişkilidir.

Bu bağlamda BOUN direnişi, üniversite dayanışmaları ve BGM bu hedef doğrultusunda hareket etmeli. Kayyum rektöre karşı boykot ve işgal hareketleri, kredi borcuna karşı KYK binalarını eylem sahasına çevirme gibi örnekler yaratılabilir. Koparıp alma ruhu toplam politik savaşımı saldırı dönemine uygun hale getirebileceği gibi böyle bir başarı BGM, dayanışmalar ve devrimci gençlik hareketinin politik, örgütsel ihtiyaçlarına denk düşecektir.

Kuşkusuz politik öncünün gelişim diyalektiği de kitleler ile ilişkilenişten bağımsız ele alınamaz. Öncünün beslendiği, yenilendiği kaynak kitle mücadelesinin içinde verilidir. Kitleler ile devrimci bir temelde hemhal olan politik bir hareketin başarıya ulaşmama şansı yoktur. Politik hedefler belirlemek ile birlikte örgütsel bir hazırlık yapmayı ikinci aşama olarak tarif edebiliriz. Özellikle bu süreç BGM'nin örgütsel olarak kendini inşa edebilmesinin bir kaldıracı haline dönüşebilir. BGM 1 Mayıs çalışması ile birlikte komite-bölge usulü hedefli ve planlı bir çalışma pratiği ortaya çıkarmıştı. Bölgelerde/mahallelerde kurulan örgütleri kalıcı hale getirme, komitelerin düzenli olarak politik plan çıkarması ve çıkardığı planları uygulaması BGM için daha güçlü bir örgütsel zemin oluşturacaktır.

Devrimci gençlik hareketinin yasaklara karşı ortaya koyacağı pratik, toplumsal mücadelede içinde örnek teşkil eden bir pozisyonda olabilir. Boğaziçi Direnişinin halk tabanında bu denli yer edinmesi direnişin toplumsallaşması ile ilgiliydi. Gençliğin alacağı duruş politik mücadelenin önünü açan bir niteliğe sahip olabilir.

Mayıs ayı aynı zamanda devrimci gençlik önderleri Deniz Gezmiş ve İbrahim Kaypakkaya'nın ölüm yıldönümü. Onlar bir dönemin öğrenci- gençlik hareketinin önderleri olarak devrimci mücadeleye yol açan bir pratik inşa etti. Halka güven, politik cüret, hedefe sıkıca bağlılık onların en güçlü ve sarsılmaz özelliğiydi. Bugün politik mücadele ve devrimci gençlik hareketine yol gösterecek olan şey tam da burasıdır.

İstanbul Sözleşmesi'ni Kazanmak için Kadın Grevi; Simdi Değilse Ne Zaman?

Erkek egemen kapitalist sisteme ve faşist şeflik rejimine içkin hale gelmiş "kriz tespiti", politik süreç değerlendirmelerinden, aktüel makalelere hatta gündelik sohbetlerimize; dilimizden ve kalemimizden düşmüyor. Ekonomik, siyasal kriz ve bir yılı aşkın süredir de pandemi krizi içinde olan, eskisi gibi yönetebilme kabiliyetini yitiren şeflik rejimi ancak faşist saldırganlığı derinleştirerek yol yürümeye devam edebiliyor. Yasaklar, halk sağlığı için alınan önlemlerde değil rejimin bekasının teminatında anlam buluyor. Nesnel bir gerçeği ifade eden bu kriz tespitinin varlığı faşist şeflik rejimi için kırılganlık iken işçiler, emekçiler, kadınlar, LGBTİ+lar, gençler ve tüm ezilenler bakımından güçlü imkanlara da işaret etmektedir.

İstanbul Sözleşmesi, uzun süredir faşist şeflik rejimi ile kadın hareketi arasındaki çelişki ve çatışmanın ana konusu; hemen arkasından ise kadın üniversitesi projesi gündemi geliyor. Faşist şefin 2021 planlamasında yer alan kadın üniversitesi projesi bugün onaylanmış halde masada dursa da; yarın bu üniversiteler somut biçimde önümüze dikilmeye çalışılacak. Gençlik hareketinin yarısını oluşturan genç kadınların hayatlarına dönük bu saldırı ancak sokakta birleşik zeminde örülecek mücadele ile geri püskürtülebilir.

8 Mart günü; Türkiye ve Kürdistan'ın dört bir yanında hakları, hayatları için kitlesel ve eylemsel biçimde sokakları dolduran kadınlara erkek egemen faşist şefliğin cevabı gecikmedi. Bir gece yarısı Resmi Gazete'de yayımlanan İstanbul Sözleşmesi'nin feshi kararı; AKP-MHP faşist bloğunun bir süredir gözünü diktiği politik adımdı. Kadın hareketinin sözleşmeye saldırılmasına karşı sokaklarda tuttuğu mevzi ve bunun yarattığı etki; sözleşmeyi kaldırma adımlarını geciktirmiş olsa da önünü tamamen kesemedi. Politik islamcı temelde yükselen ve kadın, LGBTİ+ düşmanlığı yapısal karakterlerinden biri olan rejim için İstanbul Sözleşmesi; imza atılmış uluslararası bir sözleşmenin ötesinde bir anlam buluyor. Keyifle imza attıkları değil, kadınların mücadeleleri sonucu elde ettikleri önemli bir kazanım olmasının yanında, kurguladıkları ve şekillendirmeye çalıştıkları politik islamcı toplumsal yapıya tezatlıklar barındıran bu sözleşmenin kaldırılması gündemi; aynı zamanda faşist şefin ittifakları, ortaklıkları zemininde pazarlık masasına gelmiştir. Nitekim birleşik kadın hareketinin önünde dün "İstanbul Sözleşmesi'ni Uygula" sloganı varken bugün "İstanbul Sözleşmesi Bizimdir, Alacağız!" ifadesi sloganlaşıyor. İstanbul Sözleşmesi muharebesinde bugün kazanan erkek egemen faşist şeflik gibi görünse de; saray ve kadınlar arasındaki çelişkiyi derinleştiren, kadın kitlelerinde ciddi bir öfke yaratan bu saldırının ilk andaki cevabını sokakta veren kadın hareketi; bugüne kadar masada değil hep sokakta kazandı. 1 Temmuz 2021 tarihinde resmi olarak yürürlükten kalkacak olan İstanbul Sözleşmesi'ni faşizmin yasaklarını tanımayarak sokakta savunmak görevi; kadınların ve LGBTİ+ların şiddete uğramaya ve katledilmeye devam ettiği bugünlerde yakıcı biçimde önümüzde duruyor.

Latin Amerika'daki kadınların erkek-devlet şiddetine karşı devlet binalarını ateşe verdiği eylemleri sosyal medyada "Nasip olur mu?" denilerek heyecan ve gıpta ile izleniyor. "Gece karanlıktan korkarsan bu kenti ateşe veririz" sloganı geniş kadın kitleleri tarafından coşkuyla sahipleniliyor. Şiddet sarmalındaki kadınlar yaşamak için öz-savunmasını alarak erkekleri öldürüyor. Kadınlar susmuyor, korkmuyor ve itaat etmiyor! Beraberinde erkek-devlet şiddeti de bu isyanı bastırmak için artıyor. Yetmiyor, burjuva sınırlar içerisinde dahi olsa kadınların mücadeleleri sonucunda kazanılmış ve yasal güvenceler veren İstanbul Sözleşmesi hedef alınıyorsa sokak ve fiili-meşru eylemsellik ana adrestir. Kadın hareketi bakımından İstanbul Sözleşmesi'ni kazanmak bugün gelinen noktada yasal bir güvenceyi yeniden haneye yazmanın ötesinde erkek egemen faşizmin geriletilmesine tekabul edecek ve onun temellerinde ciddi bir gedik açacaktır. Bu bağlamda haklarımız ve hayatlarımız için ekonomik ve toplumsal tüm çarkları "Kadın Grevi" ile durdurma görüş açısıyla hareket etmeli ve elimizdeki en güçlü silah olan grevi en geniş biçimde birleşik hatta örgütlemeliyiz. Kadın grevini örgütlemenin düşünsel ve pratik emekçiliğini üstlenmek hareket tarzımızın bir parçası olmalı ve "Vazgeçmiyoruz" sözünü bulunduğumuz her alanda görünür kılmalıyız. Kadın grevi için kolları sıvayalım; şimdi değilse ne zaman?

Vazgeçmiyoruz!

Güneş Çağdaş

19 Mart gecesi tek adamın aldığı bir kararla İstanbul Sözleşmesi'nin tek taraflı feshi ilan edildi. İstanbul Sözleşmesi'ne dönük saldırılara karşı mücadele, burjuva sınırlar içerisinde yasal güvenceler oluşturmanın ötesinde mücadelenin tarihsel birikimine dayanan, demokratik ve mevsizel kazanımların korunmasıdır. İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmemek kadın özgürlük mücadelemizi büyütecek temel bir dayanak olacaktır.

Erkek egemen kapitalist sistemin ezilen cinsler için attığı adımlar özünde kadın özgürlük mücadelemizle ortaya çıkan zorunluluklardır. İstanbul Sözleşmesi uzun yılların mücadele birikimine dayanan kadınların önemli kazanımlarından ve bu zorunluluklardan birisidir. Sözleşmenin geçtiğimiz yaz aylarında tartışmaya açılması ve ardından kadınların kitlesel bir biçimde itirazı yaygın eylemsellikleri ile sözleşmeden ayrılmanın sessiz sedasız biçimde rafa kaldırıldığı, burjuva medya üzerinden sözleşmeye dönük saldırıların devam ettiği bir süreci gerimizde bıraktık. 19 Mart gecesi tek adamın aldığı bir kararla İstanbul Sözleşmesi'nin tek taraflı feshi ilan edildi. İstanbul Sözleşmesi'ne dönük saldırılara karşı mücadele, burjuva sınırlar içerisinde yasal güvenceler oluşturmanın ötesinde mücadelenin tarihsel birikimine dayanan, demokratik ve mevsizel kazanımların korunmasıdır. İstanbul Sözleşmesi'nden vazgeçmemek kadın özgürlük mücadelemizi büyütecek temel bir dayanak olacaktır.

İstanbul Sözleşmesi kadınlar ve LGBTİ+'lar bakımından ne anlama geliyor öncelikle bunu inceleyelim. Sözleşmenin en önemli özelliklerinden biri, kadına yönelik şiddetin bir insan hakkı ihlali ve bir ayrımcılık türü olarak kabul edilmesi ve "toplumsal cinsiyet" kavramı tanımının uluslararası düzeyde yapılmasıdır. Sözleşmede mevcut toplumsal cinsiyet anlayışının kadınlar ve erkekler için toplumsal roller biçtiği kabul ediliyor ve toplum tarafından üretilen bu rollerin kadınlara yönelik şiddette payı olduğu vurgulanıyor. Sözleşme, kadınlar ve erkekler arasında sağlanacak eşitliğin, kadına karşı şiddetin önlenmesinde temel bir unsur olduğunu dile getiriyor. Eşitlik kavramını ise salt cinsiyet rolleri üzerinden değil siyasi ve ekonomik olarak ele alıyor. Sözleşme; yalnızca evli çiftleri değil, evli ve evlilik dışı tüm ilişkileri sözleşmenin öznesi olarak görüyor. Eş/ebeveyn ibarelerinin yanında "partner" tanımı da yapılıyor. Kadınlara ilişkilerinde istediği biçimde seçme ve yaşama özgürlüğü tanıyor. Kadına yönelik şiddet yalnızca ev içi şiddetle sınırlanmıyor. Bir başka ifadeyle, ev dışında gerçekleşen kadına yönelik şiddet de sözleşmenin kapsamında yer alıyor. Bu doğrultuda sözleşmenin

sağladığı koruma, kamusal alan için de geçerlidir. Bu da kadına yönelik şiddetin uygulandığı tüm alanlarda doğrudan devletler açısından bağlayıcılık ve muhataplık sorunsalını ortaya çıkarıyor. Sözleşme yalnızca fiziksel ya da cinsel şiddetin değil, psikolojik şiddet, ısrarlı takip ve cinsel tacizin de cezai suçlar olarak değerlendirilmesini ve gerekli hukuki tedbirlerin alınmasını öngörüyor. Sözleşme kadına karşı şiddetin ve ev içi şiddetin artık mahrem bir durum olarak düşünülemeyeceğini, devletin kapsayıcı ve entegre edilmiş politikalar yoluyla şiddeti önleme, mağdurları koruma ve failleri cezalandırma sorumluluğu olduğunu vurgulamaktadır. Cinsel yönelim üzerinden ayrımcılık yapmama ilkesi, yasal yükümlülükler üzerine kuruludur ve bu ilke başka yasal belgelere dayanmaktadır.

Sözleşmeyle toplumsal değişim ve dönüşümün temel alanı olan eğitim sistemine ilişkin de hükümler getirilmektedir. Cinsiyetçi eğitim sisteminin değiştirilerek, eğitim sisteminin toplumsal eşitlik temelinde düzenlenmesi istenmektedir. Eğitimde cinsiyet stereotipi*lerinin yeniden üretiminin, kız ve erkek çocuklarının doğal yetenek ve becerilerinin gelişimini sınırladığı ve çocukların kendileri ve yaşıtları hakkında ne düşündüklerini ve karşı cinsiyetle nasıl iletişime geçtiğini önemli ölçüde etkilediği belirlemesi yapılmaktadır ve eğitim kurumlarında öğretilen hiçbir şeyin, genç neslin, cinsiyet-merkezli ayrımcılığın ya da kadına yönelik şiddetin kabul edilebilir bir şey olduğunu düşünmesine yol açmaması istenmektedir.

Sözleşme, kadınlar ve LGBTİ+'lar bakımından toplumsal yaşam içerisinde birçok güvenceyi kapsıyor. İstanbul Sözleşmesi'ne dönük yapılan bütün saldırıları da doğrudan yaşam hakkına dönük saldırılar olarak kavrıyor ve faşist şefin sözleşmeyi fesih edişini kadınlara ve LGBTİ+'lara karşı açılmış bir savaş olarak değerlendiriyoruz. Bir gece yarısı alınan bu kararı da gayrimeşru bir karar olarak görüyoruz. Kadın katliamlarını, şiddeti, tacizi, tecavüzü, homofobiyi, transfobiyi bütün yasal dayanaklarını oluşturarak toplumda meşru bir zemin yaratmak isteyenlere karşı elbette yaşamlarımız ve haklarımız için mücadele edecek bunun karşısında atılmış her adımı alınmış her kararı da gayrimeşru bir karar olarak göreceğiz.

AKP/MHP iktidarı politik islamcı faşist bir rejimdir. Kadınlara ve LGBTİ+'lara dönük kapsamlı bir cinsel politika izlemektedirler. Bu faşist politikaları toplumsal mücadelenin diğer dinamiklerine dönük saldırıları da kapsamaktadır. Kadınlara ve LGBTİ+'lara yönelik saldırılarını daha özel değerlendirecek aynı zamanda toplumsal mücadele dinamiklerine dönük saldırı konseptinin içerisinden de ayrıştırmadan ortaya koymamız gerekecektir. Bugün kadın ve LGBTİ+ hareketinin toplumsal mücadelenin en ileri ve yıkıcı gücü olduğu gerçeği ortadadır. AKP/MHP iktidarının kadın ve LGBTİ+'lara dönük saldırısının kapsamında da hareketin kendisini köklerinden sallayacak istikrarlı bir sıçramalı gelişim hattında oluşu duruyor.

En küçük bir hak talebine tahammül edemeyen faşist şeflik rejimi toplumsal mücadele öznelerini ezmek için saldırıyor. Kendi krizlerini aşabilmenin tek yolunu faşist saldırganlığının dozunu arttırmak, kesimsel hak taleplerini ve direnişlerini şovenizmle, toplumsal cinsiyet rollerini derinleştirerek ezilenlerin en meşru haklı taleplerini zehirlemek istiyor. Hiç kuşkusuz İstanbul Sözleşmesi'nin iptali de girmiş olduğu bu krizden politik islamcı karakterini güçlendirip net bir saflaşma yaratmak aynı zamanda bu temelde yol arkadaşlarına da bu saflaşma içerisinde verilmiş net bir mesaj ve çağrı içermektedir.

Kadın üniversiteleri projesini 2021 Cumhurbaşkanlığı yıllık programına almak, İstanbul Sözleşmesi'ni feshetmek, 6284 yasanı hedef tahtasına oturtmak, gökkuşağına ve LGBTİ+ mücadelesine dönük saldırıların hepsi politik islamcı temelde kendisini inşa etmek isteyen faşist şefliğin kadın ve LGBTİ+ mücadelesine dönük son dönemdeki saldırılarıdır. Bunların hiçbiri birbirinden bağımsız ele alınamaz, bütünlüklü bir saldırı konseptinin parçaları olduğunu ortaya koymak gerekir.

Vazgeçmiyoruz!

Tüm bu saldırılar karşısında kadınların hayatlarını savunmanın da ötesinde erkek egemenlikli faşist saldırganlıkların üzerine üzerine yürüme, yaşam mücadelesini ve kadın isyanını dalga dalga yayma iradesi ve eylem pratiği ağustos ayında sözleşmeye dönük saldırılar karşısında sokakta karşılanmış, sözleşmenin feshedilmesinin ardından da yine en yaygın ve kitlesel biçimde sözleşmeden vazgeçmiyoruz diyen kadınların eylemiyle buluşmuştur.

Kadınların ve LGBTİ+'ların haklarına hayatlarına dönük kapsamlı saldırılar söz konusu; kadın cinayetleri, nefret cinayetleri her geçen gün artıyor. Bunun karşısında hayatlarını haklarını savunmak isteyen kadınlar da erkek egemenliğine karşı onu köklerinden sarsacak öfkeyi heybesinde büyütmeye devam ediyor. Kadınlara dönük böylesi kapsamlı bir saldırıya karşı kadın hareketi de kapsamlı bir mücadele hattına girişmek durumunda. İstanbul Sözleşmesi'ne dönük saldırılar politik islamcı temelde kendini inşaa etmek isteyen AKP-MHP iktidarına karşı politik bir saflaşma yaratmış durumda. En temel haklardan biri olan yaşam hakkına dönük bu saldırı kadın hareketinin geniş kadın kitleleri ile kolektif kadın iradesini ve eylemini örgütleme görevini önümüze koyuyor. Kadınların yaşamlarına dönük başlatılmış bu saldırı karşısında, 'yaşamlarımız için hayatı durduruyoruz' perspektifi ile hareket etmesi İstanbul Sözleşmesi'nin feshedilmesi ardından bir süreç örgütlemesi gerekmektedir. Dünya kadın hareketinin deneyimleri ışığında, böylesi bir saldırıyı Kadın Grevi'ni örgütleyerek "İstanbul Sözleşmesi'nden Vazgeçmiyoruz" sözünü büyütmek, kadınların toplumsal yaşam içerisinde hayatı durdurma potansiyelini göstermek bakımından önemli.

*stereotip: yineleyici kalıplaşmış devinimler

Bu sayımızın LGBTİ+-lara ayırdığımız sayfalarında "Gökkuşağının Altında Direniş Var" diyen "Kızıl Okyanus LGBTİ+"ya kürsü açtık. Biz sorularımızı yönelttik; onlar, onur mücadelesi serüvenlerini anlattılar. Yola nasıl çıktılar, neler yaptılar, ne için mücadele veriyorlar, Kızıl Okyanus LGBTİ+'nın ayırt edici yanları neler; anlattılar.
İyi okumalar.

Gökkuşağının Altında Direniş Var!

Kızıl Okyanus LGBTİ+

Kızıl Okyanus LGBTİ+ nedir, ne için, nasıl mücadele eder; biraz anlatır mısınız?

Kızıl Okyanus LGBTİ+ ilk olarak İzmir'de kuruluyor. Erkek egemen-heteroseksist sistemi yıkma ve LGBTİ+ları özgürleştirme amacıyla kurulmuş bir LGBTİ+ örgütlenmesi diyebiliriz. Devletin karakterlerini Türk, Sünni, heteroseksist, erkek vb kavramlarla tarifleyebiliriz bu topraklarda. Hal böyleyken hem soyun yeniden üretimini engelleyen hem de devletin ve erkek egemenliğinin heteroseksist kimliğiyle ters düşen ve bu doğrultuda devletin en küçük yapı birimi olan aileyi dağıtabilecek bir tehlike olarak görülüyor LGBTİ+lar. Bundan kaynaklı kadınları bir nebze de olsa ikincil bir cins olarak görüp böyle kabul gören erkek egemen heteroseksist devlet LGBTİ+ları kabul etmek bir yana katlini vacip görüyor. Dolayısıyla Kızıl Okyanus olarak LGBTİ+ların kurtuluşu ve özgürlüğü için erkek egemen heteroseksist sistemin ve bu topraklardaki görünümü olan devletin yıkılması ve yeni bir düzenin inşasının gerekli olduğunu düşünüyoruz. Kızıl Okyanus bu topraklardaki birçok LGBTİ+ örgütü/derneğinin aksine sokakta kendisini var ediyor ve LGBTİ+ hareketinin sokakta kendisini var etmesi gerektiğini savunuyor çünkü devlet bizleri sokaklar dahil hayatın her alanından silmek istiyor ve onların asıl korktuğu ise bizim taleplerimizle kendi politikamızı sokakta var etmemiz. Kızıl Okyanus; her türlü reformcu hak talebini (eşcinsel evliliğin yasallaşması, LGBTİ+ işçilerin sendikal hak ve talepleri vb.) savunup mücadelesini yürütürken aynı

zamanda bu sistemin kendisini de yıkmayı hedefliyor diyebiliriz. Bütün bunların ışığında bizler cinsel özgürlük, cinsel kimlik ve yönelimlerimizin tanınmasını ve özgürleştirilmesi gerektiğini savunurken aynı zamanda kadın özgürlük mücadelesi ile temas kuruyoruz. İşçilerin sömürü çarkları altında ezilmesine karşı çıkıyoruz. Burada seks işçilerinin haklarını savunmamız hem cinsel kimlik ve yönelimlerimizin özgürleşmesi hem de seks işçiliğinin bir işçilik biçimi olarak sömürülmesinden doğru da ilişki kuruyoruz. Bizler LGBTİ+ların hayatın her alanında politika yapması gerektiğini düşünüyoruz. Bu Kanal İstanbul'a karşı mücadele de olabilir, Kürdistan'da yürütülen işgalci politikalara karşı da olabilir. LGBTİ+ kimliğimizle birçok mücadele alanıyla temas kuruyoruz. Bu topraklarda var olan politik özgürlük sorunun beraber mücadele ederek ortadan kalkacağını düşünüyoruz.

Kızıl Okyanus LGBTİ+ bugüne değin neler yaptı, bahseder misiniz?

Kızıl Okyanus'un İzmir'de 2015 öncesi kurulduğunu belirtmiştik. İzmir'de kurulan İzmir Kızıl Okyanus öncelikle birçok görünürlük çalışması yapıyor. Burada birçok mücadele alanıyla da temas kuruyor. Bir yandan 'Hayır Ayol' diyerek referandumda başkanlığın karşısında durarak kendi tarafını belli ederken bir yandan da 1 Mayıs'larda LGBTİ+ hareketi ile işçi sınıfının kesişimsel mücadelesini örgütlüyor. 'İşi İbne El Ele Cinsel Sınıfsal Devrime' diyerek 1 Mayıs alanına çıkan Kızıl Okyanuslular hareketin sınıfsal karakterine de aslında vurgu yapıyor. Hayır Ayol çalışmaları devam ederken cumhurbaşkanına hakaretten İzmir Kızıl Okyanus'un bir aktivisti, Asya tutuklanıyor. Aynı süreçte "Asya'ya Özgürlük" çalışmaları devam ediyor. Bunlar 2015 sonrası yapılanlar. Öncesinde ise Samsun'da Kızıl Okyanus LGBTİ+ Samsun için bir ilk diyebileceğimiz Samsun Onur Yürüyüşü'nü örgütlüyor. O dönem Samsun'un homofobik yapısına rağmen yapılan Onur Yürüyüşü tarihimiz bakımından çok önemli bir yerde duruyor diyebiliriz. Samsun Kızıl Okyanus LGBTİ+'nın çalışmalarından bahsederken Aydan Ezgi Şalcı'yı anmaktan onur duyuyoruz. Aydan Ezgi heteroseksüel bir kadın olmasına rağmen Kızıl Okyanus'un bütün çalışmalarına destek vermiş, Samsun Onur Yürüyüşü'nün örgütlenmesinde önemli sorumluluk almıştır. Aydan kadın kimliği ile kendi özgürlüğünü LGBTİ+ların özgürlüğü ile beraber olacağının bilincinde olarak öznesi olmadığı bir alanda dahi verdiği emekle kadın ve lubunya dayanışmasının tarihimizdeki en büyük örneği oluyor. Aydan sonrasında Suruç Katliamı'nda devlet ve IŞİD çetelerinin işbirliği ile 32 yoldaşı ile beraber katlediliyor. Kızıl Okyanus bütün bunlarla beraber Rojava Kadın Devrimi ile güçlü bir bağ kuruyor ve orada şehit düşen lezbiyen komünist savaşçı İvana Hoffman'ı da sahiplenmekten imtina etmiyor. Aynı zamanda hızla büyüyen ve birçok kentte kurulan Kızıl Okyanus'lar birçok atölye, film gösterimi, bildiri dağıtımı vb çalışmaları da örgütlüyor. Yine 2015 sonrası Kızıl Okyanus, Sosyalist Kadın Meclisleri ile beraber açlık grevinde olan tutsak trans kadınlar Diren Coşkun ve Kıvılcım Arat ile dayanışmak için bir günlük destek açlık grevine giriyor. Geçmişinde yaptığı çalışmaların sadece bir kısmının bunlardan ibaret olduğunu söyleyebiliriz.

Boğaziçi'ndeki direniş ve İstanbul Sözleşmesi'nden çıkılması gündemleriyle birlikte LGBTİ+lara dönük homofobik söylem ve politikalar arttı. LGBTİ+lar her kürsüde hedef gösteriliyor. Kadın üniversiteleri gündemi de ikili cinsiyet dayatması ile başka bir yerden LGBTİ+ları yok sayıyor. Bu bağlamda son süreci değerlendirir misiniz ve toplamda homofobik, erkek egemen heteroseksist sistem ve devlet politikalarına dair ne söyleyebilirsiniz?

LGBTİ+ hareketi uzun süredir kendisini sokakta var etmiyor. Birçok LGBTİ+ derneğinin çalışmaları kapalı alanlarda, devletin sunduğu sınırlı bir çerçevede ilerliyor. Ki şu an dernek örgütlenmeleri dahi tehlike altında. Gezi'de rüzgar estiren hareket bugün o kadar da görünür değildi. Tâ ki Boğaziçi Direnişi'ne kadar. Boğaziçi Direnişi'nin hareketin görünürlüğü ve mücadele pratiği bakımından özgün bir yeri olduğunu düşünüyoruz. LGBTİ+lar direniş boyunca eylemleri örgütlemekten, kayyumlara karşı eylemlerde gözaltına alınmaya kadar direnişin her alanında yer aldı. Muazzam bir görünürlük olduğundan bahsedebiliriz. LGBTİ+lar direnişte özgün bir pozisyon aldı çünkü süreç içerisinde gördüğümüz gibi kayyumun ilk müdahalesi LGBTİ+lara, BÜLGBTİ+ kulübüne oldu. Pandemi süreci ile beraber lubunyalar işsiz kaldı, küçük de olsa kendilerini var ettikleri üniversite ortamından uzak kaldılar ve fobinin ve şiddetin çok yoğun üretildiği aile evlerine dönmek zorunda bırakıldılar. Bu süreçte erkek egemen heteroseksist faşist devlet pandemiyi fırsat bildi ve birçok hakkımıza saldırdı. Kadın üniversiteleri açma fikri ile beraber üniversitelere ikili cinsiyet anlayışını yerleştirmeyi ve toplumsal cinsiyet rollerini dayatmayı istedi. Bir yandan da İstanbul Sözleşmesi'ni feshederek kadınların ve LGBTİ+ların hayatlarını tehlikeye atmayı

resmen yasallaştırdı diyebiliriz aslında. Sözleşme sadece kadınlar için çok önemliymiş gibi görünse de aslında bizler bakımından da çok önemli bir yerde duruyor. Bütün bu saldırılar karşısında uzun süredir sessiz kalan hareketi sokakta görmek, Boğaziçi'nde sürükleyici bir özne olarak konumlanması, İstanbul Sözleşmesi'ne sahip çıkması devlet için tahammül edilmeyen bir yerde durdu. LGBTİ+ların devletin bu politikalarını kabul etmemesi devleti korkuya düşürdü. Kırılgan ikili cinsiyet sisteminin yok olacağından korkuyorlar. Boğaziçi Direnişi boyunca birçok işkence ile karşı karşıya kaldık. Diğer direnişçilerle beraber aktivistlerimiz gözaltında çıplak aramaya maruz kaldı. Bu çıplak arama işkencesini cesurca teşhir ettikleri için özelde aktivistlerimiz genelde bütün lubunyalar devlet tarafından hedef tahtasına oturtuldu, bizzat devletin iç savaş bakanı Soylu tarafından sapkın ilan edildi. Hareket büyüyor ve kendisini sokakta ifade ediyor; bütün bunlarla beraber antifaşist karakterini açığa çıkarıyor. Dolayısıyla kendisini heteroseksist bir zeminde var eden devlet için de korkulu bir rüya haline geliyor. Korkularının gerçek olacağını geçmişimizden, LGBTİ+ hareketin inadından, Boğaziçi Direnişi'nden ve sözleşmenin feshine karşı gösterilen kadın ve LGBTİ+ dayanışmasından aldığımız güçle söylüyoruz.

Kızıl Okyanus LGBTİ+ "Gökkuşağının Altında Direniş Var" sloganıyla bir kampanya yürütüyor. Bu kampanyayı anlatır mısınız?

Bu kampanyamız özellikle İzmir'de yürüttüğümüz bir çalışma. Bu süreçte direnen LGBTİ+lardan aldığımız güçle bu kampanyayı örgütlüyoruz. Kampanya kapsamında hem görünürlük çalışması yürütürken bir yandan da 8 Mart alanlarında, 1 Mayıs alanlarında, kayyumlara karşı eylemlerde yani direnişin olduğu her alanda mücadelemizi büyütmeyi hedefliyoruz. "Gökkuşağının Altında Direniş Var" diyerek bir yandan LGBTİ+ları özgürlükleri için mücadeleye çağırıyor diğer yandan da toplumsal mücadelenin diğer alanlarıyla temas kuruyor, o alanlarda da kendimizi var ediyoruz. İzmir, Eskişehir ve İstanbul'da LGBTİ+ kimliğimizle bütün direnişlerin içinde varız. Erkek egemen heteroseksist sisteme karşı LGBTİ+lara özgürlüğümüz için direnişin kaçınılmaz olduğunu vurguluyor ve bunun için mücadeleyi adres gösteriyoruz.

Son olarak ne söylemek istersiniz?

Bizler kendi özgürlüğümüz için LGBTİ+ mücadelesini büyütmekte iddialıyız. Bizlere çizilen sınırları kabul etmiyoruz ve hayatın her alanında direnişi büyütmeye devam edeceğiz. Bireysel yapılan her türlü desteği değerli görüyor ancak özgürlüğün örgütlenmekten geçtiğini düşünüyoruz. Genelde ve son süreçte yaşanan tüm saldırılara karşı LGBTİ+ları örgütlü mücadeleye çağırıyoruz. Bize çizilen sınırlarda değil kendi çizdiğimiz genişlikte mücadele etmemiz önemli. Kadınlardan, işçilere kadar bütün mücadele alanları LGBTİ+ hareketini tanıyıp, temas ettikçe, birlikte mücadele ettikçe özgürlüğü kazanabiliriz çünkü bizleri sömüren, katleden, düşmanlaştıran ve hedef gösterenler aynı. Dolayısıyla mücadelemiz de kol kola olmalıdır. Herkesi birlikte mücadeleye çağırıyoruz.

Kadın İsyanı Her Yerde: Latin Amerika

Aze Deniz Akşar

Latin Amerika ülkelerinde yaşanan yapısal sorunların temelini tüm kıtada 300 yıl boyunca uygulanan sömürge ekonomisi ve siyaseti oluşturuyor. Kıtadaki ortak tarihsel deneyimler; ülkelerde konuşulan dil ve kültürden dinsel inançlara, ekonomik yapıdan siyasal iklime kadar benzerlikleri oluşturmuştur. Buradan yola çıkarak Latin Amerika ülkelerinin her biri, özgün tarihsel geçmişleri olsa dahi, onları birbiriyle ortaklaştıran temellerin, yüzyıllar öncesine dayandığını söyleyebiliriz. Yerel ayaklanmalar, köle isyanları, sömürgeciliğe karşı bağımsızlık mücadeleleri, diktatör yönetimlere karşı zamandaş veya eş nitelikteki savaşlar ve çatışmalar, sermayenin doğa talanları, emperyalist müdahaleler ve yükselen sol/sosyalist hareketler, geçmişten bugüne, Latin Amerika toplumunun ortak deneyimleridir. 1990'lı yıllarda uygulanan emperyalist küreselleşme politikaları ile Latin Amerika ülkelerindeki yoksulluk arttı ve eşitsiz gelişme çelişkisi derinleşti. Uygulanan politikalar ile emekçiler işsizliğe, köylüler ve yerli halklar topraksızlığa mahkum edildi. Eşitsiz gelişmenin derinleşmesi ile Latin Amerika'da çeşitli ayaklanmalar gerçekleşti. Bu ayaklanmaların temel öznelerinden biri de kadınlardı.

Kadınlar Direniş Ateşinin En Önünde!

Latin Amerika'da kadınların toplumsal ve siyasal alanlardaki eşitsizlikle karşılaşmaları ve başkaldırmalarının uzun bir geçmişi vardır. Arjantin'de 1921 yılından beri kendi bedenleri ve yaşamları hakkında karar verme hakkına sahip olmayan kadınların mücadeleleri ve kazanımları dünyaya örnek teşkil etti. Güney Amerika'da isteğe bağlı kürtajı yasallaştıran en büyük ülke Arjantin oldu. Arjantin'de kadınlar yıllar süren mücadeleleri ile kürtaj haklarını tırnaklarıyla kazıyarak aldılar. Dominik Cumhuriyeti'nde de kadınlar yıllardır kürtajın yasal olması için verilen mücadeleleri ile kongreyi yeniden masaya oturtmayı başardılar.

1990'larda ise Zapatista ayaklanmasında kadınlar; koca ve baba tahakkümüne, babalarına ödenecek para karşılığı evlendirilerek adeta bir meta haline dönüştürülmelerine karşı mücadelenin en ön safında yer alarak cevap vermeleriyle tarihte özgün bir rol oynamıştır. Sadece özel alanla sınırlı kalan kadınların hayatı; çocuk yetiştirme, yemek pişirme, evi temizleme gibi işlerden ibaretti. Kıtada kadınların hayatları, bedenleri ve hareketleri konusunda ağır bir erkek egemen tahakküm mevcuttu. Ataerkil sistemin cinslerine yönelik saldırıları ve sömürgecilik ile yoksullaşan kadınlar elbetteki mücadelenin en ön saflarında yer alacaklardı. Latin Amerikalı kadınlar toplumsal hareketler içinde var olmuş; sömürgeciliğe karşı, bağımsız ve eşitlikçi bir toplumu hedefleyen ve nispeten daha özgür olacaklarını düşündükleri gerilla birliklerine katılarak silahlı mücadeleye omuz vermişlerdir. İnka yerlisi Cecilia Tupac Amaru, Bolivyalı gerilla lideri Juana Azurduy, Arjantinli Juana Robles ve Loreto Sanchez de Peon, Kolombiyalı Policarpa Salavarieta ve Antonia Sanchez; İspanyollara karşı bulundukları bölgelerde isyan hareketlerine önderlik eden veya destek veren kadınlardandır.

Önceki hayatlarında adeta evlerine hapsolmuş kadınlar, ekonomik sebeplerle iş hayatına katılıp asgari düzeyde toplumsallaşınca, hem iş hayatındaki sömürüyü fark ettiler hem de bağımsız olma duygusunu tattılar. Kendi becerilerini farkına varan ve tüm baskılamalara karşı öfke ile kuşanan bu kadınlar, kadın özgürlük mücadelesi içerisinde doğrudan söz-yetki-karar mekanizmasında özneleşmeyi yaşadılar. Zapatista hareketi ile en başta bölgedeki kadın hakları sorunlarının çözümüne yönelik adımlar atıldı. Bu girişimlerden biri Kadınların Devrim Yasası'dır. Kadınların temel haklarını güvence altına almakla birlikte komünist kadın örgütlenmesi ve kadrolaşmasının önünü açan maddeler bulunmaktadır.

Latin Amerikalı kadınların yıllar süren mücadeleleri, Zapatistalı kadınların gerilla mücadelesi deneyimi, şimdilerde Kadın Devrimi tartışmalarına ve Kadın Grevi pratiklerine zemin oluşturuyor.

Şili, Arjantin, Meksika; Kadınlar İsyanda!

Şili'nin yakın zamanına bakacak olursak kadınların isyan dansı LasTesis'i hemen hatırlarız. LasTesis'in "Yolunuza çıkan tecavüzcü" adlı performansı Güney Amerika'dan doğup, tüm dünyadaki kadınların isyanını harmanladı. Kadınlar hepbir ağızdan "Suçlu Sensin!" diyerek haykırmıştı.

Arjantin'de 2015 yılında, 14 yaşında hamile bir kız çocuğu olan Chiara Páez'in, 16

yaşındaki eski sevgilisi tarafından ailesinin yardımıyla öldürülmesi toplumsal bir öfkeyi doğurmuştu. Kadın gazetecilerden oluşan bir grup, #NiUnaMenos şiarıyla 3 Haziran'da kadın cinayetlerine karşı sokağa çıkma çağrısı yaptı. O gün, bir milyondan fazla insanın katılımıyla ülkenin dört bir yanında gerçekleşen eylemlerle hareket kitleselleşti. 3 Haziran 2015'in Arjantin'deki demokratik haklar için mücadelede önemli bir dönüm noktası oldu ve buna paralel olarak da kadın mücadelesinin örgütlenmesinde yeni bir hareketi doğurdu. Fakat 3 Haziran seferberliği, kadın mücadelesi açısından bir ilk değildi. Arjantin'de ülkenin çeşitli bölgelerinden binlerce kadını bir araya getiren Ulusal Kadın Buluşması 1985 yılından beri düzenleniyordu. Aynı zamanda, 2005'ten beri kürtajı yasallaştırma amacıyla bir araya gelen 300'den fazla örgütü kapsayan ulusal bir kampanya yürütülüyordu.Latin Amerika'da yükselen 'Ni una menos!' haykırışları Türkiye ve Kuzey Kürdistan sokaklarında da 'Bir kişi daha eksilmeyeceğiz!' olarak karşılığını buldu. Birkaç yıldır yükselen kadın hareketi, grev gibi yeni direnme biçimlerine yöneldi. Bu direnme biçimleri yerel dinamikler tarafından özgül koşullar gözetilerek uyarlandı. Ekim 2016'da Polonyalı kadınların kürtaj yasasına karşı yaptığı grev çağrısı, yerel kadın hareketlerinde büyük bir ilgi topladı. Bundan birkaç gün sonra Arjantinli genç bir kadının tecavüze uğrayıp öldürülmesi, Arjantin'deki ilk kadın grevinin zeminini hazırladı ve 18 Ekim'de kitlesel bir eylem gerçekleşti.

Gücümüz öfkemizden gelir. Bugün öfkesini doğrudan erkek egemen kapitalist sistemin aygıtlarına yönelten, hükümet konağını, adliye binasını ateşe veren Arjantinli kadınların pratiği; işte öfkemizin, politik karşılığı budur.

Geçtiğimiz yıl, kadın cinayetlerinin artış gösterdiği ülkelerden biri olan Meksika'da, 8 Mart eylemleri gerekçe gösterilerek başkanlık sarayı gibi bazı hükümet binaları metal bariyerlerle kapatıldı. Meksikalı kadınlar kadın cinayetlerini engellemek bir yana dursun bizzat sorumlusu olan egemenlerin çektiği bariyerlere, katledilen kadınların isimlerini yazmıştı. 2020'de Meksika'da kadınların 14 Şubat'ta Ingrid Escamilla ve 20 Şubat'ta Cecilia Aldrighett'in öldürülmesinin ardından Mexico City'de başlayan eylemleri tüm dünyada yankı uyandırmıştı. Kadın cinayetlerinden bizzat hükümetin sorumlu olduğunu gören kadınlar, şubat ayında Sonora eyaletindeki mahkemeyi ateşe vermiş, ağustos ayında da İnsan Hakları Binası'nı işgal etmişti. Kadın cinayetlerinin sorumlusu hükümettir diyerek doğrudan hükümeti hedef alan kadınlar erkek egemen kapitalist sistemin korkulu rüyası oldu!

Yüzyıllardır dünyanın her yerinde kadınlar, ev içi emek sömürüsünden ücrette cinsiyet eşitsizliğine, hak gasplarından hayatlarımıza ve bedenlerimize yönelik saldırılara; mücadele ederek yaşadı. Bunun bir sonucu olarak bu saldırıların üreticisi erkek egemenliğe karşı direniş de büyüyor. Geçtiğimiz günlerde Meksika'da Victoria Esperanza Salazar Arriaza isimli göçmen kadının gözaltına alınırken boğularak katledilmesi üzerine kadınlar sokaklara çıktı, kolluk kuvvetleriyle göğüs göğüse çarpıştı, hesap sordu. Bugün hakları ve talepleri için Kadın Grevi fikrini büyüten ve öfkesini hükümet binalarını yakarak egemenlere yönelten Latin Amerikalı kadınların öfkesi tüm dünyadaki kadınları sarıyor. Gücünü ve öfkesini direniş tarihinden alan Latin Amerikalı kadınların pratiği, bugün haklarımıza ve bedenlerimize saldıran, İstanbul Sözleşmesi'ni fesheden faşist şeflik rejimi ile mücadelemizde bizlere öğretiyor ve yol gösteriyor.

DOSYA

Özerk Demokratik Üniversite Mücadelesi ve Devrimci Gençlik Hareketinin Yarını

Kapitalizmin Eğitim Politikası ve Özerk-Demokratik Üniversite Mücadelesi

Yaren Tuncer

Üniversite, bugün esasında iktisadi olarak iki temel amaca hizmet etmektedir. Birincisi, burjuvazinin vasıflı/vasıfsız iş gücü ve işsizler ordusu ihtiyacını karşılamasıdır. İkincisi ise toplum yararına bilgi üreten değil, kapitalist üretim için bilgi üretme faaliyetini gerçekleştirmesidir.

Eğitim ve öğretim süreci kuşkusuz türümüzün hayvandan ayrıldığı; bilinç ile yaşadığı ve ürettiği, ürünü ile yüzleştiği günden bugüne bir deneyim ve birikim aktarımı olarak gelişmiş, sınıflı toplumlar ile beraber de sınıfsal bir içerik kazanmıştır. Kapitalist eğitimin ise ezilen yığınlar üstünde kurumsal, örgütlü ve düzenli bir araca dönüşmesi 19. yüzyıla tekabül eder. Egemen sınıfın eğitimini bir kenara koyar isek sanayinin gelişimi, üretimin toplumsal karakterinin gelişimi, iş bölümü ve uzmanlaşmaya duyulan ihtiyaç ile beraber işçi emekçi yığınlar için eğitim; vasıflı-vasıfsız iş gücü yaratımının konusu ve işçi sınıfının üstünde burjuva ideolojik bir aygıt halindedir. 19.yüzyılın ortalarında kapitalist gelişmeye bağlı olarak vasıflı iş gücü ihtiyacının artması ile yığınlara eğitim verilmesinin ihtiyacı çok daha sınırlı idi; ancak 20. yüzyılda SSCB'de geliştirilen sosyalist eğitim ile nitelikli, parasız eğitim hakkının kapitalist ülkelerde yarattığı basınç ve işçi sınıfı-ezilenlerin hak mücadeleleri, burjuva devletleri eğitimi daha geniş emekçi yığınlarına sunmak zorunda bıraktı. Kapitalist gelişmenin doğurduğu gereksinimden de öteye geçen, hatta kârın bir bölümünün feda edilmesi ile finanse edilebilen eğitim, emperyalist küreselleşme çağında sermaye birikimin ulaştığı düzey ve Sovyetlerin çöküşünün de etkisiyle hızla sermaye yatırım alanı haline geldi. Üniversitenin bilginin üretim alanı ve "meslek ve iş dışı bir alan" nitelikleri "modern üniversite"den bugüne hızla değişti. Üniversite, bugün esasında iktisadi olarak iki temel amaca hizmet etmektedir. Birincisi, burjuvazinin vasıflı/vasıfsız iş gücü ve işsizler ordusu ihtiyacını karşılamasıdır. İkincisi ise toplum yararına bilgi üreten değil, kapitalist üretim için bilgi üretme faaliyetini gerçekleştirmesidir. Yani üniversite denilen kurumlar sermaye gruplarıyla sıkı bağlar içerisinde örgütleniyor, holdinglerin kolları haline getiriliyor. Üniversiteler toplumun eğitilmesi, insanın insanlaşması, toplumsal yarar amaçlı bilgi üretimi, bireyin kendini geliştirmesi vb. amaçlara hizmet etmiyor ancak üniversite, egemenler için burjuva ideolojik bir aygıt olan kapitalist eğitim-öğretim sürecinin derinleştirilmesinde daha zorlu bir alan olmuştur.

Köleci topluma dayanan özgün tarihi ve tarihsel olarak bilimsel-kültürel üretim alanı, görece fikir ve düşünce "özgürlüğü"nün bilgi üretimi için zorunluluğu ve iş gücü yetiştirme niteliğinden yoksunluğu dolayısı ile ezilenler için erişilebilir olmaması ile üniversite ilk ve orta öğrenimden ayrılmıştır. Yine 19. yüzyılda vasıflı iş gücü ihtiyacını ve sermaye için teknolojik bilgi ihtiyacını karşılamanın zorunluluğu ve 20. yüzyılda SSCB'nin varlığının yarattığı sosyal basınç ile nitelik değiştirmiş ve daha geniş yığınlar için erişilebilir hale gelmiştir, burjuvazinin üniversite özelindeki politikası da üniversitenin erişilebilirliği ile aynı doğrultuda değişime uğramıştır. Bugün Türkiye ve Bakur Kürdistan bakımından 80 askeri faşist darbesinin ürünü YÖK ile doğrudan iktidara bağlanan üniversite ise öğrenci gençlikten vasıflı iş gücü, işsiz yaratımı, sermaye için bilgi üretimi, şoven-ırkçı-faşist-cinsiyetçi yığınlar, rekabetçi-bencil-bireyci ve itaat eden gençleri yaratmanın bir aracı. Faşist diktatörlük üniversiteyi tepeden tırnağa piyasacı, cinsiyetçi, politik islamcı, faşist temelde yeniden düzenliyor. Emekçi memurların ve akademisyenlerin, öğrenci gençlik hareketinin on yıllardır dişiyle tırnağıyla ve bedeller ödeyerek kazandığı haklar, gençliğin akademik-demokratik mücadelede inşa ettiği mevziler, bir gecede çıkan kararnamelerle siliniyor. Politik özgürlük mücadelesinin gençlik cephesinden öncülüğü iddiasındaki gençlik örgütleri tasfiye edilmeye, böylece geniş gençlik kitleleri hafızasızlaştırılıp susturulmak isteniyor. Yılların mücadele birikiminin sonucu olan kısmi özerklik tarihten silinmek isteniyor. Faşist şeflik, kayyum siyaseti ile rejimi üniversitelerde de atanmış rektörler ve polis aracılığı ile örgütlemeye çalışıyor. Gençliğin kulüp ve topluluk gibi sosyal, siyasi araçlarını kapatıyor; söz, eylem ve örgütlenme özgürlüğüne istisnasız saldırıyor. Duraksamadan, ÖGB-polis terörünü işletiyor. Soruşturmalara ve okuldan atmalara başvuruyor. Yoğunlaştırdığı kamera sistemleriyle öğrenciler için dört koldan açık hapishaneye çevirdiği kampüslerde politik islamcı, ülkücü faşist çetelere cirit attırıyor. Her geçen gün üniversiteler üzerindeki faşist hegemonya genişletiliyor ancak onca baskıya rağmen öğrenci gençliğin patlamalarının önüne geçilemiyor. Bugün Boğaziçi Direnişi ile tekrar yükselen özerk-demokratik üniversite talebi öğrenci gençliğe mücadele bayrağı oluyor.

Öğrenci gençlik nasıl bir üniversite istiyor? Özerk-demokratik üniversiteyi işçi sınıfı ve ezilenlerin devrimci demokratik iktidarı ile bağı içinde ele aldığımızda tahayyülümüz anlam kazanmakta. "Özerk ve demokratik" esas olarak üniversitenin bileşenleri tarafından yönetilmesinin karşılığıdır; somutlaştırmak için bir nevi üniversite içinde bileşenlerin iktidarı olarak düşünebiliriz. Gençliği gerici, faşist, şovenist, dinsel ve militarist düşüncelerle zehirleyen bugünkü gerici-faşist ve cinsiyetçi eğitim sistemi kaldırılacaktır. Üniversiteler özerk-demokratik hale getirilecektir. Eğitim maddi üretimle birleştirilecek, bütün gençlerin anadilde, bilimsel ve devrimci bir eğitim görmeleri için gereken olanaklar sağlanacak, paralı eğitime son verilecektir.

Faşist diktatörlüğün denetimi altında bir üniversite gerçeğimiz var. Öğrenci gençliği bastırma, akademiyi sermayenin Ar-Ge çalışmalarının aracına dönüştürme, özelleştirme, ideolojik hegemonyasını derinleştirme özcesi üniversitenin burjuvazinin yararına işleyen bir aygıt ve denetlenebilir alan oluşunda ısrarcı bir devlet var. Faşist şefin emri ile atanan kayyum şefler de egemenlerin üniversiteye biçtiği misyonun bir dışavurumu. Biz parasız, bilimsel, eşit, anadilde ve cins özgürlükçü eğitim, özerk-demokratik üniversite istemimizi yükseltirken faşizmin bize bunu vermeyeceğini çok iyi biliyoruz. Bugün değil egemenlerin üniversiteyi kendi için bir aygıt olarak kullanmasını engelleyip özgürleştirmek, en basit ve karşılanabilir ucuz yemek hakkımızı istediğimizde dahi karşımıza polis barikatları kuruluyor. İşçi sınıfı ve ezilenlerin her kesimi gibi öğrenci gençliğin de söz eylem ve örgütlenme hakkı gasp ediliyor. Kayyum rektör istemeyen öğrenci, deresini korumak isteyen köylü, sendika hakkı için direnen işçi, erkek şiddetine karşı sokağa çıkan kadın; önce AKP-MHP faşist iktidarının barikatını aşmak zorunda. Dolayısıyla kampüslerden yükselen özerk demokratik üniversite istemini sokaklara, meydanlara akıtalım; öğrenci gençliğin mücadelesini ezilenlerin ortak mücadelesi ile buluşturup egemenleri ezip geçelim; gerçek manada özerk demokratik üniversiteyi devrimci demokratik cumhuriyet ile kuralım!

ODTÜ, 1969

Dünümüz, Bugünümüz, Yarınımız: Özerk-Demokratik Üniversite Mücadelesi

Sinan Aydın

Ayrıca görmek gerekir ki, faşist saray rejimi bugün çok daha kapsamlı bir kuşatma altındadır. Özerk-demokratik üniversite talebi bu kuşatmayı derinleştirecek ve üniversitenin faşist saray rejimi karşısında saflaştıracak temel bir ayraçtır.

Devrimci gençlik hareketinin üniversitelerde yürüttüğü mücadele en yalın tanımlamayla "özerk-demokratik üniversite" mücadelesi olarak ifade edilir. Programatik bir talebin ifadesi olarak özerk-demokratik üniversite her dönem mücadelenin temel sloganlarından biri olarak öne çıkmıştır. Özerk-demokratik üniversite talebi, devrimci gençliğin değişim programının adıdır.

Bu yüzdendir ki devrimci gençlik hareketinin üniversite mücadelesi aynı zamanda özerk-demokratik üniversite mücadelesi demektir. Özerk-demokratik üniversite mücadelesinin tarihsel gelişim seyrini, siyasi ayrım noktalarına ve temel gelişim özelliklerine bakarak farklı başlıklarda izlemek mümkündür.

1) Gençliğin Anti Emperyalist Eleminden Kopmaz Bir Parça: Özerk-Demokratik Üniversitenin Savunulması (1965-1971)

Devrimci gençlik hareketi 1960'lı yılların başından itibaren ivme kazanarak kitleselleşmeye başlar. Üniversitelere nispi bir özerk-demokratik karakter kazandıran yasal kazanımların korunması ve fiili olarak uygulanması talebiyle ilk eylemler gerçekleşir. İlerici-devrimci akademisyenlerin mesleğe geri dönmemek üzere ihraç edilmesine karşı verilen ve siyasal tarihe "147'ler Olayı" ismiyle geçen mücadele süreci bir başlangıç noktası olarak kaydedilmelidir.

İlerleyen yıllarda "özerk-demokratik üniversite" talebiyle önemli mücadele deneyimleri açığa çıkar. Bu kapsamda, üniversite-yurt işgalleri, rektör protestoları, eğitim müfredatına karşı yürüyüşler ve boykot eylemleri gerçekleşir. 1968, demokratik özerk üniversite eylemlerinin militanlaştığı ve kitleselleştiği yıl olur. Türkiye'nin çeşitli üniversitelerinde öğrenciler üniversite reformu ve demokratik üniversite talebiyle boykota giderler. Başta İstanbul Üniversitesi ve İTÜ olmak üzere çeşitli okullarda işgaller gerçekleşir. Bu işgaller, üniversite gençliğinin o zamana kadar düzenlediği en büyük boykot eylemleridir. Yine boykot eylemleri sırasında belki de en önemli gelişme öğrenci hareketinin örgütlenme tarzında görülür. Demokratik üniversitenin temel söz-yetki-karar organı olarak "forum"lar gençlik hareketinin gündemine girer. Çeşitli "boykot ve işgal komiteleri-konseyleri" de özerk-demokratik üniversitenin kurucu yapıları olarak açığa çıkar.

Bu dönem boyunca anti emperyalist eylemleri öne çıkan gençlik hareketi, özerk-demokratik üniversitenin karşısında duran en temel barikatın ABD emperyalizmi ve onun eğitim sistemi olduğunu her eyleminde vurgulamış, demokratik üniversite mücadelesi ile emperyalizme karşı mücadeleyi hiçbir zaman birbirinden ayırmamıştır.

2) 12 Mart Sonrası Demokratik-Özerk Üniversite Mücadelesinin Kurucu Halkası: Anti Faşist Mücadele

71 devrimci atılımının yaratmış olduğu kopuş ve açığa çıkartmış olduğu devrimci potansiyel, toplumsal ve siyasal çelişkilerin varlığı ile birleşerek, çok hızlı biçimde politik kuvvete dönüşür. Devrimci gençliğin 1974'te İYÖKD öncülüğünde gerçekleştirdiği özerk-demokratik üniversite kampanyası, kitle depolitizasyonunun kırılmasında ve geniş kitlelerin aktifleşmesinde önemli bir adımdır. Devrimci gençlik hareketinin temel mücadele dinamiği ise üniversitelerin faşistleştirilmesine karşı direniştir. Bu direniş iki eksenlidir. Birinci ekseni yukarıdan aşağıya örgütlenen ve bütün bir akademik yapıyı hedefleyen faşistleştirme saldırısını engellemek oluştururken, ikinci olarak ise sivil faşistlerin üniversiteleri işgal saldırılarını püskürtmek vardır.

Devrimci gençlik hareketi politik hareket tarzı ve mücadelesiyle anti faşist direnişin öncüsü olur. Üniversitelerde silahlı nöbetler, faşist işgalleri kırmak için gerçekleştirilen silahlı baskınlar ve devrimci kitle mücadelesinin bütün enstrümanları kullanılarak faşizme karşı mevziler kazanılır. Faşist işgalin kırıldığı her yer devrimci otoritenin inşa edildiği alanlar olarak açığa çıkar. ODTÜ-ÖTK'nın devrimci deneyimi, faşizme karşı mücadele ile demokratik özerk üniversite talebinin iç içe geçtiği en ileri örnektir. Devrimci otoritenin kurulabildiği bütün diğer üniversitelerde ise, üniversitenin sınırlı demokratik karakteri korunmuş, akademik hak ve özgürlükler kullanılabilmiş ve en önemlisi öğrencilerin eğitim hakkı ve can güvenliği devrimci gençlik hareketi tarafından sağlanmıştır. Devrimci gençlik, demokratik-özerk üniversite talebini kendi devrimci otorite alanlarında fiili tarzda hayata geçirmiş ve söz-yetki-karar hakkını direniş yoluyla kendi eline almıştır.

3) Demokratik-Özerk Üniversite Talebi Bayraklaşıyor (1980-1994)

12 Eylül 1980 faşist darbesinin ardından tam teşekküllü kışla nizamiyesinin üniversitelerdeki uygulayıcısı olarak YÖK'ün kuruluşu, akademi ve üniversiteliler için temel dönüm noktasıdır. Devrimci hareketin en temel dinamiği olan ve devrimci gençlik hareketinin özverili mücadelesiyle nispi demokratik karakterini korumayı başaran üniversiteler, YÖK aracılığıyla teslim alınmak istenir. Bu süreç, üniversiteyi zapturapt altına sokmayı amaçlarken onun sınırlı özerk yapısını sonlandırmayı, demokratik kazanımları tasfiye etmeyi ve üniversitenin neoliberal dönüşümünü hedeflemiştir.

Özerk-demokratik üniversite talebi 12 Eylül askeri faşist darbesinin ürünü YÖK'ün kuruluşu ile birlikte programatik ya da dönemsel bir talep olmaktan çıkarak devrimci gençlik hareketinin temel rotasını tayin edici bir nitelik kazanır. İlk eylemlilikler de öğrenci dernekleri adı altında, öğrencilerin idari gerekçelerle okuldan atılmalarına karşı gerçekleşir. "Atılmalara Son", "44. Maddeye Hayır Kampanyaları" çerçevesinde gerçekleştirilen imza toplama, telgraf çekme, açlık grevleri ve yemek boykotları üniversitenin de mücadelenin de ilk kıpırdanışlarıdır.

Faşist diktatörlük ise, öğrenci gençliğin söz, eylem ve örgütlenme hakkını gasp etmek ve gençlik hareketinin mücadele mevzisine dönüşen öğrenci derneklerini kapatmak için , "Tek Tip Öğrenci Derneği Yasası" ile gasp etme saldırısına girişir. Ancak devrimci gençliğin bu kapsamdaki mücadelesi, faşist askeri darbe koşullarının da parçalanmaya başlandığı yeni bir dönemecin ilanı olur.

Polisin üniversitedeki varlığına karşı mücadele de, özerk-demokratik üniversite talebinin bir diğer önemli başlığıdır. 1989'da Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğrencilere yönelik silahlı polis saldırısının ardından gerçekleşen yürüyüşler, özerk-demokratik üniversite talebinin kitleselleştiği bir dönemeçtir. Bu eylemi İstanbul Üniversitesi'nin kazanımla sonuçlanan polis dışarı kampanyası takip eder. Vurgulanmalıdır ki üniversitede polise karşı mücadele etmek, siyasi iktidarın 12 Eylül ile birlikte üniversitelerin tüm gözeneklerinde kurumlaştırmaya çalıştığı anti-demokratik ve baskıcı politikalarına karşı mücadele etmek anlamına geliyordu ve politik özgürlükler mücadelesinin üzerinden atlanamaz taleplerinden bir tanesini oluşturuyordu.

Bu süreç öğrenci derneklerinin fiili olarak dağıldığı ve birleşik karakterini kaybettiği 1994 yılına kadar devam etmiştir.

4) Faşist Eğitim Zinciri Paralı Eğitim Halkasından Kırılacaktır (1994-2013)

Özerk-demokratik üniversite mücadelesinin bu tarihler arasındaki temel mücadele başlığı eğitimin neoliberal dönüşümüne karşı mücadeledir. Bilginin metalaşması, eğitimin piyasalaşması ve üniversitelerin ticarethaneye dönüştürülmesi bu sürecin temel sacayaklarıdır. Neo-liberal dönüşüm, üniversitenin özerk yapısının sermaye lehine bozulması ve yine sermayeye yönelik bağımlılık ilişkilerinin derinleşmesi demektir.

Üniversitenin böylesi bir kuşatma altına alındığı dönemeçte, gençlik hareketi de paralı eğitime karşı mücadeleyi politik hareketinin önüne koymuş, çok kısa süre içerisinde kitleselleşmeyi başararak gençlik hareketinin tarihine büyük zaferler kazandırmıştır. Komünist gençliğin "Faşist Eğitim Zinciri Paralı Eğitim Halkasından Kopacaktır" belirlemesi, dönemin politik hareketini anlatan paroladır. Bu parolanın izinden yürüyen gençlik hareketi, komünist gençliğin öncülüğünde fiili-meşru eylemin çıtasını yükseltmiş, yasaklı meydanları kazanmış, neoliberal dönüşümün ilk saldırı dalgası olan harç zamları saldırısının püskürtülmesinde öncü olmuştur.

Üniversitenin neoliberal dönüşümüne karşı mücadele, AKP'nin iktidarı ile birlikte ivmesini arttırarak sürdürmüştür. Gezi Ayaklanması'na kadar olan süreç, iri-li ufaklı bir dizi mücadele sürecine sahne olmuş ve bu direnişler sayesinde AKP'nin sermaye lehine kapsamlı dönüşüm programı yavaşlatılmış, üniversiteler üzerinde tam bir siyasal egemenlik kurması bir ölçüde engellenmiştir. AKP'nin kurucu faşist şefi ve başta gelen tüm kurmay kadrosunun, üniversitelerde karşılaştıkları direnişler sonucunda üniversitelere gitmekten vazgeçtikleri unutulmamalıdır. 2011 Yeni YÖK Tasarısına Karşı Mücadele ve 2012 ODTÜ direnişi ise, demokratik-özerk üniversite talebinin yükseldiği diğer mücadele süreçleridir.

5) Üniversiteler AKP Teşkilatı Değildir

Gezi Ayaklanması'ndan günümüze uzanan tarihsel aralıkta, özerk-demokratik üniversite mücadelesinin en temel gündemi üniversitelerin AKP teşkilatına dönüştürülmesine karşı mücadeledir. Akademinin tasfiyesine ve üniversitelerin AKP'lileştirilmesine karşı olan direniş aynı zamanda faşist saray rejimine karşı mücadele anlamı da taşıyor.

Faşist saray rejiminin üniversiteler üzerindeki hegemonyasını derinleştirme çabalarının karşısında üniversiteliler kitlesel ve eylemli bir itiraz durumundadır. Bu itirazlar, şimdilik eylem halindeki binlerle ifade ediliyor olsa da, kayyum karşıtı direniş, faşist saray rejimine karşı olan tüm üniversitelilerin politik öfkesiyle bütünleşme olanağını içerisinde taşıyor. En geniş üniversiteli kitle içerisinde özerk-demokratik üniversite talebi derinleşiyor. Söylenebilir ki faşist saray rejimine yönelik itirazlar, özerk-demokratik üniversitenin kurucu öfkesi olmaya adaydır.

Ayrıca görmek gerekir ki, faşist saray rejimi bugün çok daha kapsamlı bir kuşatma altındadır. Özerk-demokratik üniversite talebi bu kuşatmayı derinleştirecek ve üniversitenin faşist saray rejimi karşısında saflaştıracak temel bir ayraçtır. Üniversitelilerin direnişi bu çarpışmayı kazanabilecek hareket kapasitesine sahiptir. Kayyumların geri gönderilmesi yalnızca özerk-demokratik üniversitenin değil devrimci-demokratik mücadelenin de kazanımı olacaktır.

Unutulmamalıdır ki, üniversitelerin AKP teşkilatına dönüştürülmesine karşı mücadele , özerk-demokratik üniversitenin kazanılmasıyla sonuçlanabilecek bir mücadele sürecidir.

Boğaziçi Direnişi: Gençlik Daha Büyük Kavgalara Hazır!

| *Özge Doğan*

Boğaziçi Direnişi'nin öncesindeki dönemde, devrimci gençlik hareketinin, faşist şeflik rejimine karşı oluşan toplumsal saflaşma içinde tuttuğu mevzinin hakkı olan, eylem ve örgütlenme düzeyinin gerisinde kaldığı ve sıkışmışlığı tespiti uzunca bir süre tartışılageldi. Tek tek devrimci gençlik hareketi öznelerinin ve onları izleyen, takip eden kesimlerin değerlendirmelerinde yer bulan bu nesnelliği tartışmanın da ötesinde -görev ve sorumluluk üzere- değiştirmeye, tabloyu tersine çevirmeye dönük iradi adımlar; sosyalist gençliğin de içinde olduğu, hareketin devrimci kuvvetlerince zorlandı.

Yolculuk; Fırtınalara Karşı

Faşist şefliğin gemi azıya aldığı, devlet terörünü ve zor aygıtlarını faşizme karşı mücadele dinamiği taşıyan her kesimin üzerine saldığı devam etmekte olan süreç boyunca ateş altında yürüme, fırtınalara direnme sınavından geçen toplumsal ve devrimci hareket; bugün denilebilir ki baş eğmedi. İradesini kırmaya, eylem gücünü zayıflatmaya ve kitlelerden yalıtmaya çalıştığı örgütlü devrimci güçler, faşizmin darbelerinin ana doğrultusundaydı. Yine bugün denilebilir ki binlerce gözaltı, operasyon ve tutuklama dalgasına rağmen faşist şeflik; bu ez ve çöz politikasında başarılı olamadı. Kadınların ve LGBTİ+ların, şiddete ve erkek egemen heteroseksist devlet terörüne karşı isyanı dinmedi. İradesi yok sayılan Kürt halkının ve zindanlara kapatılan temsilcilerinin, inkarcı-sömürgeci devlet politikalarının karşısında iradesi kırılamadı. Halkların birleşik demokratik mevzisi olan HDP, milletvekilliklerinin düşürülmesi, eş başkanlarının tutuklanması ve kapattırılma saldırısı ile düşmedi, ezilenler nezdinde tuttuğu yeri korudu; 7 Haziran zaferi unutturulamadı. Sendikal hakları gasp edilerek örgütsüzleştirilmeye çalışılan, canlı emeği güvencesiz ve en azgın biçimlerde sömürülmeye devam eden işçiler ve emekçiler susmadı. Kayyum rektörler ve faşist çeteler eliyle zapt edilmeye çalışılan kampüsler ve ihraçlarla dizginlenmeye çalı-

Devrimci gençlik hareketinin tarihsel hafızasında, sürdürücülerinin mayasında ve faşist şefliğe karşı çelişkileri her geçen gün derinleşen gençlik kitlelerinin bağrında verili olan yıkıcı potansiyelin; realize edilmesi, faşizme karşı kararlı, militan, kitlesel, sürekli ve hak alıcı nitelikte bir anti-faşist gençlik hareketi yaratması şüphesiz olasılıklara değil politik ufuk, cepheleşme, örgütlenme ve devrimci eyleme bağlıdır.

şılan akademi biat etmedi. Aktif savunma pozisyonunda durma görüş açısıyla hareket eden anti-faşist devrimci hareket ise kan kaybetmiş, kimi mevzileri örselenmiş ve kimi alanlarda dağılma yaşamış olsa da; onu ayakta tutan iskelet sağlam kaldı. Politik islamcı faşist şeflik rejimi, sermayenin ve siyasi varoluşunun bekâsı için saldırganlığını cephesel olarak bütünlüklü biçimde "durulaştırdığı" bu konjonktürde, şüphesiz gerekli olan temel halka birleşik bir zeminde yükselen anti-faşist mücadele cephesinin tayin edilmesiydi. Herkes bakımından berraklaşan birleşik mücadele görevi boşlanmasa da devrimci-demokratik güçlerce elzemliği derecesinde bir pratik ortaya konulamazken bugün Birleşik Gençlik Meclisleri ve Birleşik Mücadele Güçleri'nde bir araya gelen devrimci özneler durumu tersine çevirme hedefiyle anti-faşist birleşik mevzinin anlamlı bir temelini attı.

Eşikler Adım Adım...

Yakın tarihinde diğer tüm toplumsal dinamikler gibi faşizme karşı güçlü çarpışmalardan geçen gençlik hareketi; toplumsal mücadeledeki tuttuğu yere denk düşen nitelikte bir eylem ve örgütlenme çıtasının gerisinde kalmış olsa da bugüne gelene dek hanesine bir çok mücadele deneyimi yazdı. Geleceksizlik, adaletsizlik, işsizlik, üniversitelerde çeteler eliyle kurulmaya çalışılan faşist abluka, akademiye ve bilime dönük saldırılar, kayyum rektörler, eğitim sisteminin sorunları, yurt ve yemekhane haklarının gaspı, işgalci savaş, ekonomik kriz, polis terörü ve toplamda faşist tahakküm; gençliğin gündemleri arasındaydı. Bunlarla birlikte temel olarak faşizme karşı adalet ve özgürlük taleplerinde birleşen bir mücadele hattında yürüdü. Kendi yolunu açmaya çalışan gençlik hareketi; kesimsel ve toplumsal ölçekteki birçok mücadele anında kendi hafızasına notlar düştü. Dönemsel ivme kazanan, dönemsel sürüklenme pozisyonuna düşen gençlik hareketinin geride bıraktığımız bu sürecine bakacak olursak; gençlik mücadelesinin temel alanlarından olan üniversitelerde Cerrahpaşa'nın bölünmesine karşı eylemsellik, Kavaklık Direnişi ve İÜ yemekhane hakkı eylemleri, öğrenci gençlik bakımından önemli momentlerdir. Kazanımla sonuçlanan Kavaklık ve İÜ yemekhane direnişleri süreci, uzun bir sürenin ardından gençlik hareketine soluk borusu olmuştur. Bunlarla birlikte her sene birleşik zeminde örgütlenen Suruç için Adalet kampanyası ve gençliğin bir hesaplaşma, mücadele gününe dönen 20 Temmuzlar; faşizme karşı mücadelede gençlik hareketine güven, kararlılık ve moral aşılarken, sokağın devrimci şiddeti ve barikata yüklenme iradesi hafıza tazelemiş, toplumsal mücadelenin tüm dinamiklerine, ezilenlere, adalet arayışçılarına cesaret ve umut vermiştir. Üniversitelerden öğrenci gençliğin kesimsel sorunları etrafında yükselen bu direnişler ve sosyalist gençliğin öncülüğünde birleşik anti-faşist karakterde örülen adalet kampanyası ve 20 Temmuz çarpışmaları gençlik hareketinin buzunu çatlatan ve onu daha büyük mücadelelere hazırlayan mücadele deneyimleri oldu.

Kıvılcım; Patlamalara Gebe

Boğaziçi; zorlu yıllardan ve engebeli yollardan sonra öğrenci gençliğin "Kayyum Rektör İstemiyoruz" sloganı ile fitili ateşlenen özgürlük direnişi oldu. Öğrenci gençliğin söz, yetki ve karar hakkını temel odağına alarak faşist şefin atadığı kayyum rektöre karşı gelişen bu hareketin taşıdığı devrimci imkanları ve güçlü olanakları kendisi için ciddi bir tehdit olarak gören faşist şeflik; henüz ilk günün akşamı hareketi bitirmeye dönük polis terörünü devreye soktu. 4 Ocak günü Güney Kapı'ya dayanan kitlenin içinden örgütlü öğrenciler seçilerek gözaltına alındı. En ufak karşı koyuşun bile doğrudan sistemle çatışma haline girdiği ve polisi, medyası, yargısı ile devlet terörünün hedefine oturduğu faşizm koşullarında; faşist şefin üniversiteleri, özgür düşünceyi, öğrenci gençliği zapturapt altına almak gayesiyle bekçi olarak atadığı kayyum rektöre karşı gelişen kitlesel ve eylemli bu hareketin, devlet nezdinde demokratik haklarını kullanan

masum çocuklar olarak görülmesini beklemek ahmaklık olurdu. Nitekim üniversitenin sınırlarını daha kıvılcımın çakıldığı 4 Ocak günü aşmış, faşist şeflik ve öğrenci gençlik arasındaki çelişkinin çarpışması olan bu direniş, faşizmden taraf hak ettiği "ilgi"yi gördü. Gözaltıların sonrasında taleplerini savunma, kayyum rektöre karşı direnişi büyütme, sokağı zorlama kararlılığı kırılamayan ve güçlü bir dayanışma ile sahiplenilen Boğaziçi Direnişi; faşizme karşı mücadelenin güncel odağı haline gelmiş ve faşizm-özgürlük saflaşmasına dönüşmüştür. Direniş; üniversitelerin açık olmadığı pandemi koşullarına rağmen Ankara, Bursa, Mersin, Antalya, Çanakkale, Adana, Artvin, Dersim gibi kentlere yayılmış, üniversitelilerin politik öfkesiyle bütünleşerek öğrenci gençliğin demokratik-akademik taleplerinin de ötesinde gençliğin politik özgürlük eksenindeki mücadele mevzisi olmuştur.

Sözde yargısı, işkenceci polisi, kirli medyası ve milli-manevi değerler demagojisi ile karşı saldırıya geçen faşist şeflik; gözaltı, tutuklama, soruşturma, aileleri arayarak taciz, LGBTİ+ kulübünü kapatma, LGBTİ+ları sapkınlık yaftasıyla şeytanlaştırma, gençliğin devrimci öznelerini terör odakları diye lanse ederek hareketten yalıtma ve akla gelebilecek her türlü argümanı kullandı. Nitekim başarılı olamadı.

Tek elde toplanan, merkezileşen yetkilerle; faşizm de merkezileşmiş, sarayda somutlanmıştır. Faşist şefin sözcüsü Kalın'ın "Cumhurbaşkanının takdiri ve iradesi sorgulanıyor." açıklaması, küçük ortak Bahçeli'nin "Mesele öğrenci ya da rektör meselesi değildir. Asıl mesele üniversiteleri kapsayacak olası bir dalgalanmayı toplumsallaştırıp siyasallaştırmaktır." açıklamaları yerindedir. Faşist şeflik rejiminde üniversitenin özgürlüğü için söylenecek tek bir sözün, atılacak tek bir sloganın rejimle karşı karşıya gelmeme, faşizm-özgürlük saflaşmasına dönüşmeme olasılığı yoktur. Hareketin içinde de gördüğümüz; direnişin muhtevasını üniversitenin "güvenli" duvarları ardında gören, meşruluğuna zemin oluşturan olgunun da "öğrencilerin akademik-demokratik talepleri" olarak ortaya koyan başını reformcu gençlik örgütlerinin çektiği "yasallık" çizgisi ve siyaset tarzı yanılgılıdır ve mahkum edilmeli, hareket içinde yalıtılmalıdır. Zira faşizmde yasal olan faşist zor ve baskılardır ve direnişin yaslandığı meşruluk zemini, Boğaziçi Dayanışması'nın "12. Cumhurbaşkanı'na Açık Mektup"undaki anti-faşist politik netliktir.

Duraksamadan İleri!

Faşist şefliğin baskı araçları arasında ezilen milyonlara umut ve moral aşılayan, toplumsal mücadele dinamiklerinin hepsine mücadele kararlılığı taşıyan, geniş yığınları faşizme karşı saflaştıran Boğaziçi Direnişi; gençlik hareketini ivmelendirmesinin yanında toplumsal mücadelenin her dinamiğini politik ve pratik olarak ileri çekme imkanlarını taşımaktadır. Nitekim Boğaziçi Direnişi'nin açtığı yolun ardından gelen ve onun anti-faşist niteliğinden, kararlılığından beslenen 1 Mayıs; yasakların tanınmadığı bir çarpışmaya döndü. İstanbul'da Taksim'i kazanma ısrarı başta olmak üzere emekçi mahallelerde ve birçok kentte faşizmin karşısına dikilen irade; öncü kuvvetlerin devrimci politik güzergahında ve gençliğin Boğaziçi Direnişi'nin rüzgarını önüne katarak sokaklara aktı.

Devrimci gençlik hareketinin tarihsel hafızasında, sürdürücülerinin mayasında ve faşist şefliğe karşı çelişkileri her geçen gün derinleşen gençlik kitlelerinin bağrında verili olan yıkıcı potansiyelin; realize edilmesi, faşizme karşı kararlı, militan, kitlesel, sürekli ve hak alıcı nitelikte bir anti-faşist gençlik hareketi yaratması şüphesiz olasılıklara değil politik ufuk, cepheleşme, örgütlenme ve devrimci eyleme bağlıdır. Boğaziçi Direnişi ile buzu kıran gençlik hareketinin ise önünde şimdi gençliğin en geniş anti-faşist cephesini kurma görevi vardır. Gençlik daha büyük kavgalara hazır!

Devrimci gençlik hareketi faşist saray rejimini yıkma eyleminin öncüsü olacaksa devrimci politika ve devrimci örgüt bunun iç içe geçen halkalarıdır. Dönem hız ve kararlılık istiyor. Cürette, atılganlıkta, yaratıcılıkta, militanlıkta, fedailikte zamanın parolasıdır: Sosyalist gençlik en öne!

Gençlik Hareketinde Yolu Açmanın Parolası: Barikata Yüklenelim, Mutlaka Kazanacağız!

Koray Söğüt

Toplumsal dinamiklerin başında gelen devrimci gençlik hareketi nesnel olarak barındırdığı güçlü gelişme ve sıçrama potansiyeline denk düşen bir çıkışın yolunu arıyor. Kitleselleşme ve istikrar kazanma eğilimindeki toplumsal muhalefet güçleri arasında en hızlı refleks gösterme avantajına sahip devrimci gençlik hareketi, mevcut durumu aşabilmek devrimci-demokratik kuvvetlere öncülük yapabilmek için politik mücadelede daha bütünlüklü bir yönelime ihtiyaç duyuyor.

Açık ki yeni bir sıçrayışın önüne engel olarak dikilen ve giderek birbirine daha çok etkide bulunan konular, gelinen aşamada devrimci gençlik hareketinin üzerinde ağırlık yapıyor ancak söylemek gerekir ki, devrimci gençlik hareketinin gelişim sorunlarını çözüme kavuşturmak uzun erimli bir mücadele sürecinin ürünüdür. Politik hareketin içerisinde yürünerek gelişme kaydedilecek ve eksiklikler tamamlanacaktır. Yoksa kimsenin elinde sorunların çözümü için sihirli bir değnek yoktur.

Dolayısıyla bu denklemi bozmanın ve fasit daireyi parçalamanın yolu mücadelenin en temel üç sacayağında yenilenmekten geçiyor. Sıçramanın ve atağa geçmenin yolunu arayan gençlik mücadelesi politika, örgüt ve kadro düzleminde yeni bir varoluş tarzını inşa etmek göreviyle karşı karşıyadır.

Politik Öncülüğün Köşe Taşları

Devrimci gençlik hareketinin gelişim sorunları olarak tarifleyeceğimiz durum, en yalın biçimiyle politik öncülük ve önderlik meselesidir. Bu iddianın başarılabilirliği dolaysız olarak devrimci gençlik örgütlenmesinin niteliğine ve onun kadrolarına bağlıdır.

a) Gençlik Hareketinde Amaca Bağlılık: Koparıp Almak ve Kazanmak

Bu bağlamda önceliği politika yapma tarzına vermek gerekir. Kitlelere öncülük ve önderlik sorunu politik mücadeleyle kurulan bağın ve iktidar bilincinin somutlanışını tarif eder. Politik gelişmelerle nasıl ilişkileniyoruz sorusu temel sorudur. İktidar mücadelesine yaklaşım, hedeflerle kurulan ilişki, başarı ve kazanmaya odaklanma, enerjik bir tanımlama ile başarıyı

güvenceleme ve kuvvetleri yeni çarpışmalara hazırlama görüş açısı politik mücadele ve iktidar bilincindeki kararlılığı, cüreti ve berrak zihin açıklığını yansıtır.

Devrimci gençlik hareketinin yakın tarihi gösteriyor ki, önemli siyasal çıkışlar ve politik süreçlere öncülük etme imkanı bu perspektiften uzak kalındığı sürece yitiriliyor. Hal böyle olunca devrimci gençlik mücadelesi rutinleşmiş bir hareket tarzına geri dönüyor, önemli siyasal süreçlerin yaratıcısı olurken kazanmaya doğru sıçramayı başaramıyor.

Devrimci gençlik hareketi için bu sorunun çözümü, kendi politik-örgütsel dizilimini, ataklık ve kazanmak üzerinde yeniden inşa etmesidir. Burada kazanmak soyut ya da yalnızca propagandif bir hedef değil, yeni bir hareket tarzı demektir. Bütün planlamaların, mücadele araç gereçlerinin, eylem biçimlerinin, ittifakların bu hedefe kilitlenmesidir. Tüm bunlar, şu an için faşist saray rejiminin ateşini karşılayan devrimci gençlik hareketinin yoğun bir karşı ateşi başlatabilmesi içindir.

Faşist saray darbesinin başlangıcından bu yana dizginsiz faşist terör, devrimci-demokratik mücadelenin hemen tüm bileşenleri üzerinde zamanla bir ihtiyatlılık, savunmacılık ve kendini sakınma hallerini şu ya da bu düzeyde yaratmıştır. Bilinen bir tabirle "hareket her şey, amaç hiçbir şey" görüşü pratik olarak yaygınlaşmıştır. Ancak durum değişiyor, kitlelerin itirazları eylemlerine yansıyor. Hareketi hedefe, hedefi de kazanmaya bağlayan bir militanlık, gözüpeklik, ve atılganlık yeni bir mücadele düzeyine ulaşmanın sıçrama tahtalarıdır. Devrimci gençlik hareketinin böylesi bir ataklık pozisyonunda konumlanması toplumsal mücadele kuvvetlerine de cesaret aşılayacaktır.

b) Faşist Saray Rejimi ve Savunmadan Saldırıya Devrimci Gençlik Hareketi

Devrimci gençlik hareketinin politik mücadeledeki ana eksenini faşist saray rejimine karşı mücadele oluşturuyor. Hangi konu başlığında ya da hangi özgün gündemin etrafında şekillenirse şekillensin, her gelişme faşist şeflik rejimine karşı mücadelenin konusuna dönüşüyor. Bu belirleyici dinamik, devrimci gençlik hareketinin, toplumsal mücadele kuvvetleri ile bütünleşik bir hareketinin önünü daha güçlü açıyor. Devrimci gençlik hareketi, üniversitelerden sokaklara doğru genişleyen bir politik hatta faşist saray rejimine karşı sürükleyiciliğin ve ataklığın öznesine dönüşebilmelidir. Bütün bir devrimci gençlik hareketinin deneyimi gösteriyor ki bu başarıldığı ölçüde, öncülük ve önderlik diyalektiği doğru biçimde işlemeye başlıyor.

Bu bakımdan Boğaziçi üniversitesi direnişi, özerk-demokratik üniversite mücadelesinde ve en genel anlamda gençlik hareketinde yeni bir sıçrama eşiğidir. Ve devrimci gençlik hareketine damgasını vuran bu güncel deneyime bir de bu görüş açısıyla bakmak zorunludur. Öyle ki Boğaziçi Üniversitesinin direnişi, kayyum rektöre karşı mücadelenin sınırlarını çoktan aşmış ve faşist saray rejimiyle doğrudan çarpışmanın mevzisi olmuştur. Direniş, AKP-MHP faşist ittifakı karşısındaki en geniş demokratik kuvvetleri etrafında biriktirmiştir. Görülüyor ki devrimci gençlik hareketinin faşist saray rejimi karşısında sergilediği devrimci çıkışla birlikte, bütün toplumsal mücadele kuvvetlerini yeni bir saflaşma ve mücadele temposuna kavuşmuş bulunuyor. Gençlik hareketinin öncü çıkışı yeni bir mücadele eşiğine sıçramanın zorunluluğunu yalnızca gençlik hareketine değil tüm devrimci demokratik kuvvetlere göstermiştir.

Elbette ki burada Boğaziçi Üniversitesi direnişi, tüm bu çelişkilerin keskinleştiği aktüel bir mücadele başlığı olarak güncel bir örnektir. Ancak daha geniş bir perspektiften ele almak gerekirse, mesele devrimci gençlik hareketinin faşist saray rejimine karşı mücadeleye öncülük edebilmesidir. Bu görev üniversiteleri örgütlemek kadar, faşist saray rejimi ile bütün cephelerde gerçekleşen çarpışmaların en önüne geçmeyi zorunlu kılar. Bunun anlamı işçi direnişleri ile bütünleşmek, adalet mücadeleleri ile ortaklaşmak, ekolojik yıkıma karşı direnenlerle bulaşmak olabileceği gibi halklarımızın birleşik demokratik cephesi HDP'yi savunmak, şovenizme ve sömürgeciliğe karşı mücadele etmek ve politik özgürlükler uğruna militanca dövüşmek de olabilir. Burada esas olan, belirleyici çarpışma düzlemini yakalamak ve hareket halindeki antifaşist kitlelere öncülük etmektir.

Tüm bu başlıkların içerisinde, taşıdığı politik imkanlar bakımından devrimci gençlik hareketinin gelişimine ivme kazandıracak iki konu başlığının üzerinde özenle durmak gerekiyor.

İlk olarak, kadın özgürlük mücadelesi son dönemlerin en dinamik kuvvetini oluşturuyor. Kadına yönelik şiddet, taciz, tecavüz ve cins kırımlarına karşı kadınların yaşam hakkı mücadelesi yer yer AKP-MHP faşizmine geri adım da attırabiliyor. Özellikle genç kadınlar kadın özgürlük mücadelesinin aktif bileşeni durumundalar. Kimi gündemler ve İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı gibi saldırılarda genç kadınlar, kadın özgürlük mücadelesinin sürükleyici damarını oluşturuyor. Yeni bir eşiğe sıçrama göreviyle karşı karşıya kalan devrimci gençlik hareketi; genç kadınların ve LGBTİ+'ların heteroseksizme ve ataerkiye karşı mücadelesini, gençlik hareketinin akademik-demokratik mücadelesiyle birleştirme imkanlarına odaklanmalıdır. Açık ki genç kadın hareketi kadın özgürlük mücadelesine gençliğin enerjisi ve militanlığını taşırken, gençliği de kadın kitleleri içinde büyütecek imkanlar ortaya çıkaracaktır.

İkinci olarak ise, gençliğin antifaşist mücadelede kuvvetlerini birleştirmesi, dönemin önemli ve yol açıcı kazanımı olarak kaydedilmelidir. Bununla birlikte birleşik mücadele çizgisinin mücadele araç ve biçimleri, politik hareket tarzı, başvurulan yol ve yöntemler ve başarılmak istenen hedefler çerçevesinde çıtasının yükselmesi elzemdir. Protestoculuğun ilerisine geçecek bir direniş hattı belirlemek, başarıyı güvenceleyecek adımlarla, giderek iddiasını büyüten ve somut kazanımlarla ilerleyecek bir antifaşist mücadele örgütlemek kesinlikle olanaklıdır. Devrimci iddiaları büyütme isteğinin bir ifadesi olan birleşik mücadelenin mevzisi ne kadar ileri olursa, gençlik hareketi de aynı ölçüde ileri sıçrayacaktır.

c) Yeni ve Daha İleri Bir Duruma Sıçramak için: Gençlik Mücadelesinde Kitle Hareketi

Devrimci gençlik hareketi, faşist saray rejiminin yoğun baskı ve saldırganlığı altında geriye çekiliş dönemini artık yaşamıyor. İçerisinde bulunduğumuz evre, öncülerin istikrar kazanmaya başlayan politik hareketlerinin yanı sıra kendiliğinden hareketlerin de çoğaldığını gösteriyor. Bu koşullarda devrimci gençlik hareketi kitle hareketinin akacağı daha güçlü kanallar yaratmak durumundadır.

Boğaziçi Üniversitesi direnişi başta olmak üzere bir dizi gelişme, gençlik kitlelerinin daha güçlü sokağa çıktığını gösteriyor. Buna bağlı olarak hareketin öncüleri, gençlik kitlelerini politik aksiyona sokma kapasitesini güçlendirmek zorundadır. Devrimci gençlik hareketinin talepleri kitleselleştiği ölçüde faşist saray rejimini zorlayacak ve gedikler açacaktır. Öncülerin bütün hareketi kitlelerin devrimci enerjisini devingen kılmak amacına kilitlendiği gibi, kitle dinamiği ile bütünleşen hareketler de daha atak bir görünüme girecektir. Gençlik hareketinin özneleri, kitleler ile bütünleşmenin kapısını aralayacak politik mücadeleler, araçlar, yöntemler ve örgütsel biçimler üzerine oldukça somut öneri ve yöntemleri bugünden başlayarak örgütlemekle yükümlüdür.

Elbetteki bu gelişme öncülerin devrimci çıkışları ile yaratılmıştır. Ve öncüler hareketin farklı merhalelerine denk düşen farklı tipteki öncü görevlerini oynamaya devam edecektir. Devrimci gençlik hareketi, iç içe geçen görevler bütünüyle karşı karşıya bulunuyor.

Yolu Açarken: Devrimci Gençlik Hareketinde Öncü Örgüt – Öncü Kadro İlişkisi

Devrimci gençlik hareketinin mevcut sınırlarını aşma iddiası aynı zamanda bu iddialara denk düşen bir gençlik örgütlenmesinin varlığıyla söylem olmaktan çıkar ve pratik karşılık kazanır. Öyle ki gençlik mücadelesinin ihtiyaç duyduğu yaratıcı önermeler üretebilir, doğru sloganlar belirleyebilir, radikal çağrılarla faşizme meydan okuyabilir, düşüncede tamamlanmış bir dönem taktiği oluşturabilirsiniz. Lakin son kertede işin gelip dayanacağı nokta örgüttür. Politik çağrı ve planlamalarınızı hayata geçirecek bir örgüte sahip değilseniz tüm gayretiniz kağıt üzerinde kalacaktır.

Buradan bakıldığında politik hedefler ile bu hedeflere ulaşma yöntemi ve gençlik örgütlenmesinin niteliği arasında dolaysız bir bağ vardır. Amaç-araç ilişkisi kapsamında ele alınırsa devrimci politika devrimci nitelikte bir gençlik örgütü gerektirir. Eğer gençlik örgütleri mevcut politik iddialarına uygun bir konumlanma içerisinde değilse bu tıpkı ordunuz yokken silah başına demek gibidir. Bu ise, devrimci gençlik hareketinde iddia kaybı, rutinlik ve giderek lafazanlıktan başka bir şey getirmeyecektir.

Her mücadele biçimi onun karakterine uygun örgütlenme eşliğinde amacına erişir. Ekonomik-demokratik mücadeleden politik iktidar mücadelesine kadar, güncel taktiğe bağlı pek çok örgüt biçimlerini de hesaba katmak üzere araç-örgüt fikri çözümlenmesi gereken öncelikli sorundur. Günümüz bakımından değerlendirildiğinde devrimci gençlik hareketinin ihtiyacı mücadelenin bütün araç ve biçimlerini kullanabilecek yetkinlikte bir gençlik örgütüdür. Bu aynı zamanda gençlik hareketi içerisinde devrimcilik ve reformculuk arasında bir tercih yapmak demektir. Bir dizi gençlik örgütünün sıçrama yapmasının önündeki temel engel de burada saklıdır.

Devrimci gençlik hareketinin kendisini yenilemesi gereken bir diğer öznesi ise devrimci gençlik örgütleri bağlamında, devrimci gençlik kadrolarıdır. Eğer ki devrimci gençlik hareketi yeni bir mücadele düzeyini kazanacaksa bu gençlik kadrolarının da yenilenmesini zorunlu kılar. Politik ataklık, saldırganlık, kitlelere hücum her şeyden önce gençlik kadrolarında karşılığını bulacaktır.

Devrimci mücadelenin eskimeyen tanımıyla söylenecek olursa, yeni dönemin mücadele programını önüne koyan devrimci gençlik hareketinin geleceğini kadrolar belirleyecektir. Bunun anlamı, politik mücadelenin ihtiyaçlarına karşılık gelen örgütsel görev ve sorumlulukların daha nitelikli ve daha kararlı gençlik kadrolarını zorunlu kıldığıdır.

Dönemin ana halkası kuvvetlerin atılıma geçirilmesidir. Hazırlık konusu ise somuttur. Devrimci gençlik hareketi faşist saray rejimini yıkma eyleminin öncüsü olacaksa devrimci politika ve devrimci örgüt bunun iç içe geçen halkalarıdır. Dönem hız ve kararlılık istiyor. Cürette, atılganlıkta, yaratıcılıkta, militanlıkta, fedailikte zamanın parolasıdır: Sosyalist gençlik en öne!

İkizdere Direniyor!

| *Murat Çepni*

İkizdere, günlerdir Cengiz İnşaat'ın taş ocağına karşı direniyor. Başından beri direnişin içinde yer alan HDP İzmir Milletvekili ve Meclis Çevre Komisyonu Üyesi Murat Çepni'yle röportaj yaptık. İyi okumalar.

AKP iktidarı dönemindeki inşaat odaklı rant modelini nasıl değerlendiriyorsunuz? Sermayeye özellikle de belirli bir sermaye grubuna peşkeş çekilen doğal varlıklar ekolojik olarak ve yerel halklar nezdinde ne ifade ediyor?

İnşaat odaklı büyüme modeli, aslında AKP iktidarının bulduğu bir model değil. İşin aslı 1970'lerdeki neoliberal politikaların doğuşuna kadar gidiyor. IMF, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü bünyesinde, emperyalist kapitalist tekellerin çıkarları doğrultusunda yeni bir uluslararası iş bölümü gerçekleştirildi ve bu iş bölümünde hangi ülkelerin hangi sektörlerde yoğunlaşacağı gibi konular da belirlenmiş oldu. Bu temelde Türkiye gibi ülkeler kuşağında tarımsal nüfusun eritilerek hızla kentlere göçü, belli başlı kentlerin "mega-kent" haline getirilerek, küresel sermaye için pazar yaratılması, kentlerin kendisinin inşaat ve hizmet sektörü için tam öğütücü haline getirilmesi öngörüldü ve öyle de oldu. AKP döneminde İstanbul; finans şehri, megakent, küresel kent haline getirildi. Mega projelerle bu yapıldı. Tarım bitirildi. Antep, Kayseri, Denizli gibi bazı kentler de Anadolu'da küresel piyasaya meta üreten küçük mega-kentler haline getirildi. AVM'ler, büyük siteler vb. ile de buralar belli yaşam tarzlarının üretildiği kentler haline getirildi. Yani İstanbul'da ne varsa buralarda da aynısı yapıldı.

Mega-kent anlayışı temelinde kentler inşaat şantiyesine çevrildi ve bu inşaatların ihtiyaç duyduğu diğer hammaddelerin temini için de Anadolu maden sahası yapıldı. Bu ikisi arasındaki bağı iyi görmek lazım. İnşaat için gerekli çimento, tuğla, demir, ayrıca yapılan evlerin mermer, seramik, pvc kapı pencere, ahşap vs, ihtiyaçların hammaddesi için boşalan köyler, ormanlar, derin vadiler maden sahası ilan edildi. Bu süreç aynı zamanda bankalar üzerinden ucuz krediler sağlanarak, devlet teşvikleri verilerek, TOKİ, Emlak Bank, Kosgeb, bölgesel kalkınma ajansları gibi devlet araçlarıyla finanse edildi. Yani küresel finans oligarşisinden sağlanan kredilerle halka ucuz krediler kullanma imkanı tanındı. Aslında herkes kredi kartı borçlusu yapıldı. Ev sa-

hibi, araba sahibi olalım derken borçlu köle haline getirildi. Aynı zamanda geleneksel büyük sermayenin dışında gelişen ve genellikle devlet ihaleleri ile zenginleşen inşaat şirketleri, onlara bağlı taşeron sistemi AKP iktidarına kendisine yandaş bir sermaye grubunun gelişmesini sağladı.

Devlet ya da hükümetin ucuz krediler, KOSGEB vb üzerinden dağıtılan teşvikler, 2000'li yılların başında ciddi ekonomik kriz yaşayan, hatırlayalım, esnaflar eylemler yapmıştı, bir esnaf yazar kasayı başbakanın konutuna fırlatmıştı, yoksullar açısından ilkin bir rahatlama olarak gerçekleşti. İşsizlik görece azaldı. Ucuz krediler hane ekonomisini kredi kartları sayesinde dönmesini sağladı. Fakat bu çarkın dönmesi birkaç şeye bağlı idi. Birincisi küresel finans oligarşisinden gelecek büyük kredilere. İkincisi, kentlerde park-bahçe-koru, kırsalda ise dağ-taş ne varsa öğütülerek paraya çevrilmesine, yani doğanın paraya çevrilmesine. Üçüncüsü, emeğin bütün haklarının törpülenmesi, ucuzlaştırılmasına, ki taşeron sistemi tam da bu idi... Ki öyle de oldu. AKP iktidarın "asrın projesi" olarak reklam ettiği 3. Havalimanı projesi bu açıdan çelişkinin en net olduğu tablodur. İstanbul'un temiz havası, su kaynakları, tarımı vb. açısından son kalkanı olan Kuzey Ormanları'nı yok eden bu "asrın projesi" aynı zamanda en insanlık dışı koşullarda yaşayan emekçilerin de mezarı oldu.

İşte bu nedenle, bu yıkıma karşı kentlerde de kırlarda da direnişler patlak verdi. AKP'ye karşı en yaygın muhalefetin çevre ve ekoloji hareketi olduğunu görüyoruz. Bu gayet normal.

Karadeniz de bu talan ve yıkımdan payı düşeni aldı. Cerattepe, Yeşil Yol, Sahil Yolu, HES'ler...

Evet, iktidarın bu yıkım politikalarından en fazla etkilenen yerlerden biri Karadeniz oldu. Karadeniz'deki yıkım, sizin de dediğiniz gibi, önce Karadeniz sahil yolu yapımı ile başladı. Ki zaten şimdi birer büyük holding olan 5li çetenin semirmeye başladıkları ilk devlet ihalesi de bu yol projesidir. Ardından 2005'ten sonra hidroelektrik santral projeleri furyası başladı. Karadeniz her vadisinde en az on-onbeş HES projelendirilmişti. Birçoğunu yaptılar. Halka rağmen, iktidarın gücüyle hile ve cebren yaptılar. Ama bir çoğunu da yapamadılar. Mesela Rize Fındıklı'da halk sonuna kadar fiilen direndi. Bir tane HES yapamadılar.

Ardından turizm yatırımları geldi. Arap dünyasından gelen turistleri Karadeniz'e çekmek için yeni bir inşaat dalgası geliştirdiler. Yeşil Yol Projesi de bu kapsamda düşünülen bir proje. Yaylaları, vadilere petro-dolar zengini Arap şeyhlerine pazarlayarak dış kredi ile inşaat ve turizm sektörünü büyütmeye çalıştılar ama bunlardan da istediklerini tam alamadılar. Yeşil Yol Projesi'ni devlet desteğiyle yaptılar. Devlet desteği demek, halktan toplanan vergilerin birkaç şirketin kasasına aktarılması demektir. Ki bu da birkaç şirket sürekli zenginleşirken halkın daha da yoksullaşması demektir.

Çay ve fındık tarımına devlet desteği vermeyen iktidar inşaat ve turizm şirketlerine dünya kadar destek veriyor. Halktan üç kuruş vergi almak için ümüğünü sıkarken bu şirketlere vergi muafiyeti getiriyor, ucuz kredi desteği getiriyor, hazine garantisi getiriyor vs. Karadeniz'deki ve Anadolu'nun kırsalındaki diğer direnişlerin iyice yoksullaşan ve yok oluşla karşı karşıya

kalan emekçi köylülüğün yaşam alanlarını savunma mücadelesi olduğunun altını çizmek gerekiyor. Yani HES'lere, JES'lere, maden şirketlerine karşı mücadele bir yandan ormanı, suyu, yaban hayatı savunma iken bir yandan da geçimlik tarımla ayakta kalan köylülerin kendilerini savundukları bir mücadele.

Gelelim İkizdere'ye... Bugün Cengiz İnşaat'ın taş ocağına karşı güçlü bir direniş örülüyor. Karşı çıkış noktaları neler? Orayı, olan biteni, yerel halkın direnişini anlatır mısınız?

Karadeniz'in her yerinde yukarıda bahsettiğimiz denize dolgu yapılarak inşa edilen sahil yolu, havalimanı projeleri, yine belediyeler tarafından yapılan park bahçe ve benzeri yerler için yapılan dolgular nedeniyle bir sürü taş ocağı var. Bu taş ocaklarının açılması, burada yapılan büyük patlatmalar, kırma-eleme süreçleri ve kamyonlarla dolgu alanına taşınması, yani her aşaması çevresel olarak büyük bir yıkım yaratıyor. Birincisi vadilerin doğal görünümünü bozuyor. Jeolojik yapıyı bozuyor. Bu nedenle sık sık heyelanlar, seller yaşanıyor; vadilerin doğal yapısında çatlaklar vb. oluşturduğu için. Ayrıca tozlanmaya neden oluyor ve tozlar ocak etrafındaki bitkilerin, ağaçların, hayvanların yaşamını zorlaştırıyor.

İkizdere'de de bir sürü taş ocağı var. Şimdi bunlara bir yenisi daha eklenmek isteniyor. Rize'de İyidere ilçesinde yapılacak Lojistik Merkez ve Liman Projesi için gerekli deniz dolgusunda kullanılmak üzere İkizdere ilçesinin Cevizlik köyü ile Gürdere köyü arasındaki vadide yeni bir ocak açılmak isteniyor. Ocağın açılmak istendiği yer, iki köyün de su kaynağı. Eskenci deresinden sularını alıyor köylüler. Karadeniz'de çok yağmur yağar ama içilecek su kaynağı o kadar bol değildir. Birçok köy ve ilçe su sorunu yaşıyor. Çünkü kuyu suyu yok Karadeniz'de; hepsi yüzey suyudur. O suyu da derelerden sağlıyoruz. Taş ocağı ve bu ocağın olduğu bölgeye gitmek için yapılan yol, bu dereyi kirletiyor. Ayrıca bu havza köylüler tarafından arıcılık faaliyetleri için kullanılıyor. Başta kadınlar olmak üzere köylülerin yaşam alanlarını savunmaktan başka şansları yok.

Birkaç yıl önce başka bir şirket burada taş ocağı açmak istedi ama halk karşı çıktı ve mahkeme kararıyla engelledi. Şimdi aynı yerde AKP'nin ortağı, Karadeniz'in de baş belası Cengiz Holding taş ocağı açmak istiyor. Tabi şirket Cengiz Holding olunca, devletin bütün güçleri kol kanat oluyor. Ne mahkeme ne vali ne jandarma... Hepsi Cengiz'in önünde eğiliyor.

Buradaki sorunun bu açıdan sadece Cevizlik ve Gürdere köylülerinin sorunu olmadığını görmek lazım. Mevcut rejim, hukuksuzluk, iktidarın ve kendisine yandaş olanların her işini hile ile cebren yapmasının bir örneği burada yaşanıyor. AKP ve Cengiz Holding, devletin kolluk güçlerini önlerine katarak iki köyün üzerine saldırıyor! Cerattepe'de ve başka yerlerde olduğu gibi, belki jandarma güçleri ile köylüleri "ezip geçecekler", bunu yaptıklarını gördük. Bu yüzden meselenin esasının bu iktidar, bu rejimin kendisi olduğunu görmek lazım. Dolayısıyla da bu iktidara, bu rejime karşı mücadele eden herkesin Cevizlik ve Gürdere köylülerine destek olması lazım.

Faşist şeflik, yönetemediği pandemi krizinde görünen o ki en çok da bu 'tam kapanma'daki yasakları eline yüzüne bulaştırdı. Akıllarda oluşan 'gerçekten tam kapandık mı?' sorusu ve doğrudan 'Burjuvaya tam kapanma, öğrenciye ve işsize/enformel sektörde çalışan işçilere açlıkla bezenmiş bir ev hapsi' cevabı birbirini izledi. AKP usülü 'tam kapanma'da işçilerin %61i işe gitmeye zorlandı yani işin özü sermayenin iş gücüne halel getiremedi sermayenin iktidarı.

Faşizmin Tam Kapanma İllüzyonu: Yeni Yasaklar

Ulaş Armanc

Saray rejiminin halk sağlığını umursamaz politikalarının sonucu olarak COVID-19 pandemisi hiç olmadığı kadar hızla artmaya devam ediyor. Faşist şefliğin genel anlamda kendi politik islamcı ajandasını devreye soktuğu bir süreç olan Ramazan ayında 'açıklanan' 60-70bin vakanın düşmesi vaadiyle rıza üretimini sağlayan faşist şeflik, iftardan önce eve girilen sahurdan sonra dışarı çıkılabilen bir formülasyon geliştirdiği sokağa çıkma yasağını uyguladı, bu ayda kafe-bar ve restoranları tekrar kapattı, Cumartesi sokağa çıkma yasaklarını geri getirdi. Boğaziçi Direnişi'yle beraber pandemi bahanesiyle uygulamaya başladığı 'toplanma-gösteri yürüyüş yasağı'nı 1 Mayıs ve ona giden süreci kapsayacak şekilde ve poster-afiş-sticker asmayı da -ticari kurumlar hariç(!)- ekleyerek 15 Nisan-15 Mayıs arasında genişletti. Bu sırada ise işçiler hala çalışmaya devam ediyor, sabah mesaiye başlarken ve akşam mesai çıkışları sıkış tepiş ulaşım araçlarıyla eve dönüyor, hem kendisi hem de evdekiler COVID-19 olduğunda ise suçlu olarak yine kendileri gösteriliyor ve mesai kesintileri yaşıyorlardı. İşte böyle bir islamcı yasaklar bütününün 'halk sağlığı' illüzyonuyla halka dayatılmasının işe yaramadığı bir sürecin sonunda faşist şeflik rejimi daha fazla dayanamadı ve Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'nde 29 Nisan-17 Mayıs arasında bir 'tam kapanma' ilan etti.

Tam Kapanma-Aşı: Akılda Oluşan Sorular ve Cevapları

Faşist şef tam kapanmayı açıkladı ama zaten sefalet boyutunun katbekat büyüdüğü, sanatçıların ancak enstrümanlarını satarak geçinmeye çalıştığı

bir ortamda akla gelen ilk şey olan ekonomik desteğe dair tek kelime etmedi, görünen o ki aylardır açlıktan edilen intiharlar Saray'ın bir odasında bile konuşmalara konu olmamış. Emekçiler, öğrenciler, işçiler ve işsizler bir sonraki gününü çıkarıp çıkaramayacağını düşünürken, faşist şef turizm geliri için vakaların azalacağı bir plan olarak 'tam kapanma' düşünüyor. "Bir kulübede saraydakinden farklı düşünülür." derken Marx, tam olarak da bunu kastediyordu.

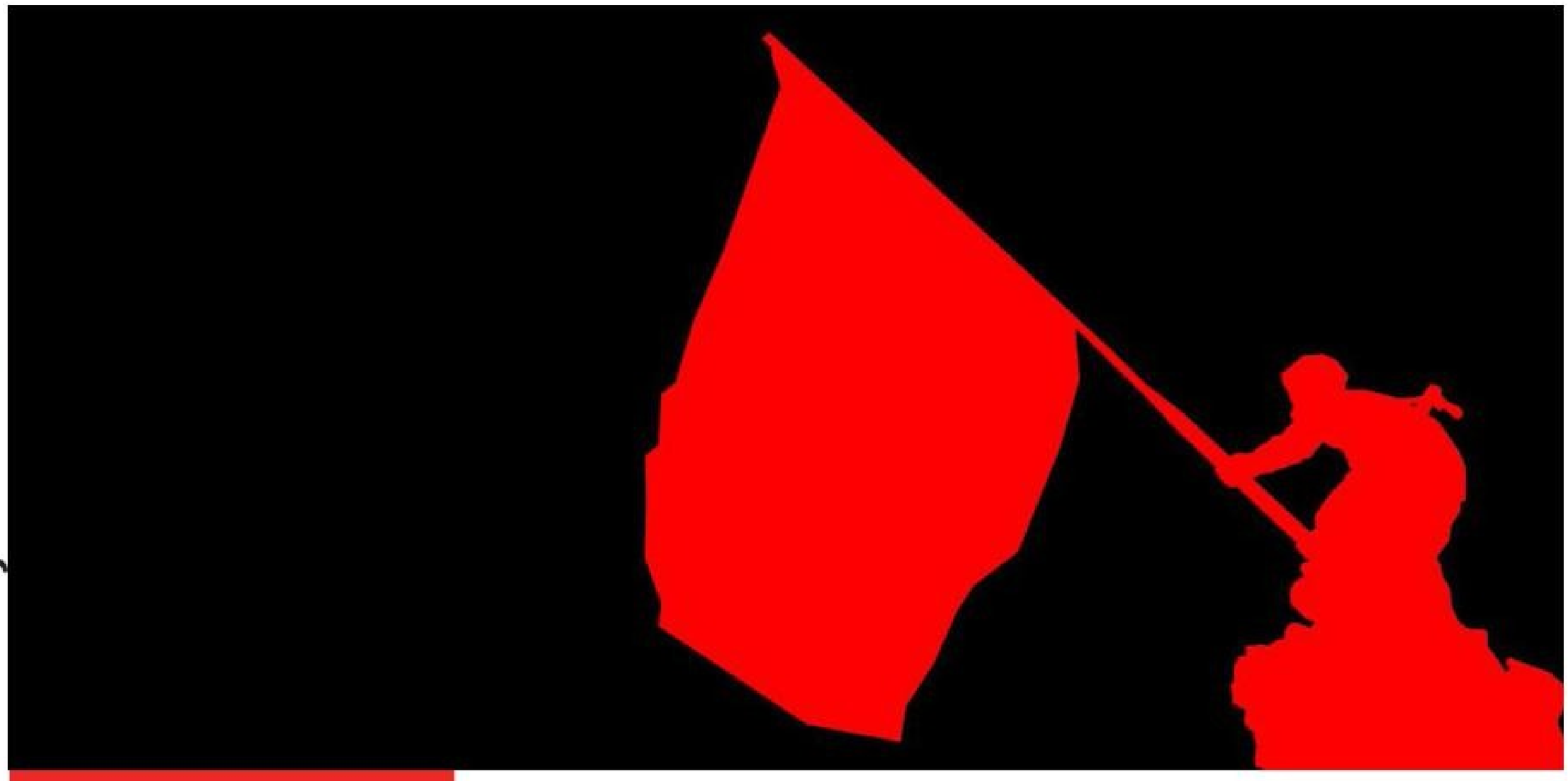
Salgını bitireceğini iddia ederek ilan ettiği tam kapanmaya gelen bilgiler ışığında bakmak gerekirse, bankaların, restoranların kapalı olacağı ama virüsün asıl dağılım alanı olan fabrikaların açık kalacağı bir tam kapanma ancak AKP'nin illüzyon yaratan 'ismen' kapanması olacak. Bu kapanmanın denk geldiği tarihi de irdelemek gerek, 60-70bin vakanın 'açıklandığı' bir yerde kapanma çoktan olmalıydı ama ismen değil, bu kapanmanın 'kısmen kapanma'yla düşen vaka sayılarıyla turizm gelirinin garanti altına alınmasıyla beraber son yılların en sert geçecek 1 Mayıs'ından önce alınan 1 aylık eylem yasağının kâr etmediğini anlayan faşist şefin bir hamlesi olarak da okunması yerinde bir gözlem olacaktır. 1 Mayıs'ı online platformlardan 'kutlayacak' olan sarı-turuncu sendikaların ise can simidi olduğunu söylemek gerek. Görüldü ki; yasaklar sadece 'direnen' devrimci sendikalara, örgütlere geldi, sarı-turuncu sendikalar 'devlet icazeti' ile Taksim Meydanı'nda 1 Mayıs'ı kutladı. O sırada Birleşik Gençlik Meclisleri, Birleşik Mücadele Güçleri'nin de olduğu onlarca örgüt Taksim ısrarını sürdürdü, yüzlerce gözaltının olduğu ama yasakların kâr etmediği bir 1 Mayıs oldu.

Faşist şeflik, yönetemediği pandemi krizinde görünen o ki en çok da bu 'tam kapanma'daki yasakları eline yüzüne bulaştırdı. Akıllarda oluşan 'gerçekten tam kapandık mı?' sorusu ve doğrudan 'Burjuvaya tam kapanma, öğrenciye ve işsize/enformel sektörde çalışan işçilere açlıkla bezenmiş bir ev hapsi' cevabı birbirini izledi. AKP usülü 'tam kapanma'da işçilerin %61i işe gitmeye zorlandı yani işin özü sermayenin iş gücüne halel getiremedi sermayenin iktidarı. Bununla birlikte politik islamcı ajandasına oluşturduğu rıza ve/veya rızası olmasa da belli bir kitlenin pandemi sebebiyle evde kalmasını fırsat bilen AKP-MHP bloku, alkolü tam kapanma boyunca yasakladı. Sosyal medya itirazları, sadece kürsüde kalan 'hukuksuz' yasak eleştirileriyle beraber yükselen bir sokak hareketi olmayınca da faşist şefin valileri 'İl Hıfzısıhha Kurulları'nı kullanarak yasağı hukuka uydurdu. Yine de rızanın oluşmadığı, hukukun açıkça delindiğini görerek, bu kez de zorunlu ihtiyaçlar harici tüm eşyaların satışını yasakladı; bu kez de 'Sigara da mı yasaklandı?' sorusu gündeme gelince de onun yasaklanmadığını duyuran iktidarın alkol yasaklamak için çıktığı yol, sigarayı 'yaşamsal zorunlu ihtiyaç' kabul ettiren ama erkek-devlet aklının kadın düşmanlığının bir tezahürü olarak ped-tampon gibi kadınların regl dönemi zorunlu ihtiyaçlarının 'yaşamsal zorunlu ihtiyaç' olmayıp yasaklandığı yani kısacası faşist şefliğin yasaklarıyla eline yüzüne bulaştırdığı bir süreç olarak tarihe geçti.

Akılda oluşan bu üç soruyla beraber üçüncü bir soru(n) daha var; kadına yönelik şiddet. Erkek devlet aklının kadınların üzerindeki baskıyı ve sömürüyü daha da yukarı çektiği, İstanbul Sözleşmesi'nden 'tek adam' kararıyla çıkıldığı ve erkek şiddetinin devletçe meşrulaştığı bir ortamda kadınların 3 hafta aynı evde kalacağı erkeklerden göreceği psikolojik ve fiziksel şiddetin artacağını tahmin etmek mümkün. Devletin bu konuda ne gibi bir önlem alacağını ve/veya önlem alıp almayacağı sorusu akıllara gelse de cevabı belli; önlem almayacak, katillere istediği ortamı sağlayacak ve yeri geldiğinde de onları aklayacak.

Salgını değil algıda hasta sayısını bitirecek 'tam kapanma' illüzyonu yerine, gerçekten salgını durdurabilecek aşıda da 'öncelik' olarak faşist şef kendini sonra da kendi kabinesini, AKP ilçe başkanlarına kadar yandaşlarını 'devlet önceliği' ile aşıladı. Halka ise aşı bir türlü gelemedi, bir türlü aşılama hızlanamadı ama her seferinde 'özel hastaneler zinciri' sahibi Sağlık Bakanı 'Aşılar yolda, 5 milyon, 10 milyon...' diyerek sayıkladı. Verili durumda nüfusun sadece %10unun aşılandığı bir ülkede Alman bakan ile görüşen Çavuşoğlu 'Turistlerin görebileceği herkesi aşılayacağız.' diyerek Türkiye ve Kuzey Kürdistan halklarına 'Canınızın, turistin doları kadar değeri yok, aşılama da her şey gibi sermayenin çıkarlarına göre öncelik taşıyacak' mesajını ilk kez bu kadar açık şekilde verdi.

Sonuç olarak faşizmin yasaklarıyla halk sağlığı bir oksimoron olarak önümüzde duruyor. Pandemiyi yasaklarıyla kendi politik islamcı ajandasına rıza için, 1 Mayıs'ı, işçi direnişlerini sermaye çıkarları doğrultusunda yasaklamak için kullanan, işçileri ya koronavirüsten ya açlıktan ölüme mahkum eden faşist şeflik rejimini durduracak tek şey 1 Mayıs pratiğinde de görüldüğü gibi cüreti kuşanmak, yasaklarını tanımamak, faşist şefliğin ajandasını yırtıp atarak bu yasakların aslında faşist şefin kendi ideolojik kaygılarının ve sermayenin çıkarlarının gözetildiği bir yasaklamalar bütünü olduğunu teşhir etmektir.

Devrimci Olmak Örgütlü Olmaktır: Komsomol 'Biz'dir, Biz Komsomoluz

Devrimci kopuş ve sıçrama aynı zamanda 'ben' olmaktan 'biz' olmaya doğrudur. Kapitalizmin binbir türlü hile ve rüşvet ile vaatlerde bulunduğu bireysel kurtuluşu elinin tersi ile itmek ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin öznesi ve öncüsü olmak başka türlü nasıl başarılabilir?

Faşist şeflik rejimi 2015 darbe sürecinden bu yana istisnasız tüm örgütlü yapılara dizginsiz bir saldırganlıkla yöneliyor. Devrimci ve yurtsever partilerle sınırlı olmayan bir saldırganlıktır söz konusu olan. Sendikalar ve meslek örgütlerinden çevre örgütlerine, yöre derneklerinden alevi örgütlenmelerine, gençlik örgütlerinden toplumun her nevi örgütlenme biçimlerine karşı kendi yasalarını dahi ayaklar altına alarak terör estiriyor. Faşizmin karakteristik özelliklerinden olan kendi yasalarını dahi çiğneme fütursuzluğunun en çarpıcı örneği TC anayasasında tanınmış örgütlenme hakkının, anılan bu dönemde kağıt üstünde bile anlamsızlaşmasıdır.

Örgütlenme alanlarını polis ve adliye marifeti ile tasfiye etme çizgisine ideolojisizleştirme saldırısı eşlik ediyor. Burjuva basın ve sosyal medya araçları, eğitim müfredatı, ASAM-SETA gibi değişik isimler altında faaliyet yürüten onlarca ting-tang kuruluşu, hazineden beslenen tarikatlar, devlet imkanları ile semirmiş mafyöz işbirlikçi sendikalar ve daha pek çok karşı devrimci yapılar eliyle Türkiye ve Kuzey Kürdistan halkları tarihte eşi benzeri görülmemiş bir ideolojik kuşatma ve fiziki tasfiye saldırısı altında tutuluyor.

Toplum ve toplumsallık adına ne varsa atomlarına kadar parçalanıyor, toplum paralize ediliyor.

Kuşkusuz bu saldırıların çıplak zor araçları ile yürütüldüğü kesimlerin başında devrimci, komünist ve kürt yurtsever parti ve örgütleri gelmektedir. Türkiye ve Kürdistan halklarının güçlü bir direnişçi damarının olduğu biliniyor, yıllar boyu ırkçı faşist baskı ve zorbalıklara karşı demokratik kazanımların ve örgütsel mevzilerin savunmasında, sokakları ve meydanları tutarak bir direniş çizgisi sergilediği söylenmelidir. Yine de toplam saldırı dalgasının devrimci hareket saflarında ve daha geniş bir çerçeve olarak devrimci-demokrat kamuoyunda yer yer çözücü etkilerde bulunduğunu da kabul etmek gerekiyor.

Bunlar arasında ne kadar yaygın olduğundan bağımsız olarak 'örgütsüz devrimcilik', 'bireysel devrimcilik' vb. savunuları en dikkat çekici olanlardandır. Örgütlenmeye mesafeli duran, örgütlü hareketi küçümseyen, kolektif düşünüş ve davranışı bireysel gelişim ve inisiyatifin engeli olarak gören, son tahlilde bireysel hareket etmeyi marifet sayan eğilimler örgüt ve kolektivizm fikrinin karşısına çıkartılıyor. Bilindiği gibi bu fikir ve tutumlar yeni değil, devrimci hareketin yabancısı

olduğu şeyler de değil. Devrimci mücadelenin özellikle zorlu dönemlerinde ilk sorgulanmaya başlanan şeyin örgüt ve örgütlenme fikrinin olması üzerinde önemle durmayı gerektiriyor.

İlk Adım: Kopuş ve Sıçrama

Devrimcilik kapitalist sömürü düzeni ve burjuva-faşist devlet sisteminden kopuş anlamına geliyor. Kopuş her koşulda değerlidir, devrimcidir. Ancak bu tarz kopuşun devrim programına bağlanma ve kurucu bir faaliyetin başlangıcı olarak rolünü oynayabilmesi için bir sıçrama ile birleşmesi gerekir. Kopuş en genel manada kapitalist düzenden uzaklaşma ve karşıtlık iken, sıçrama onun yerine yenisini koyacak, yeni toplumsal düzen uğrunda mücadeleyi, yani devrimci bir programa bağlanmayı içerir, daha net bir ifadeyle bunu şart koşar.

Buradan hareketle kendimize sormalıyız, niçin devrimcilik yapıyoruz? Mevcut faşist devleti yıkmak ve kapitalist düzeni tasfiye etmek için mi? Bunun için kopuş gereklidir ve fakat yeterli midir? Değişik sebeplerden dolayı faşizme düşmanlaşan kişi ya da gruplar çıkabilir ortaya. Hatta kapitalizmin adaletsizliği, sömürünün acımasız ve dizginsiz karakterine karşı çıkanlar da az değildir. Peki bu tür kopuş biçimleri bugünkü emperyalist küreselleşme düzeyine varmış kapitalizmi tasfiye etmeye yeter mi? Onun yerine sınıfsız sömürüsüz bir düzen inşa etmek için gerekli olan devrimci programı hangi zeminde, nasıl yürüteceğiz? Kuşkusuz bunun zemini bir sıçramayı ön gerektirir ve yine bunun bir örgütsel zemine oturması işin doğası gereğidir. Bu nedenle kopuş ve sıçramayı birbiri ile kesinkes bağlı süreç ve olgular olarak değerlendirmek zorundayız.

Aynı sorunun cevabını aramaya devam edelim; niçin devrimcilik yapıyoruz? Kendimiz için devrimcilik çizgisi mi izliyoruz, yoksa ezilen ve sömürülen insanlığın kurtuluşu çizgisine bağlı bir devrimcilik mi? Hemen buradan kategorik bir ayrım çizgisi çekebiliriz, kendisi için devrimcilik bir kopuş ile yetinebilir, ama ezilen insanlığın kurtuluşu mücadelesi için devrimcilik çizgisi kopuş ve sıçramayı bir arada içermelidir. Bu arada düzen sınırlarında, en iyi ihtimalle reformculukla yetinen bir çizgiden ileriye gidemeyeceği için kopuşsuz sıçramayı da yetersiz bulduğumuzu ifade etmeliyiz.

Devrimci birey kapitalist sistem içinde, faşist devletin baskı koşullarında yaşamayı bireysel olarak da istemez elbette. Devrimci bir yaşam sürmeyi sever ve ister, bunun için mücadeleye atılmak da anlamlıdır. Kapitalizmin yıkılmasına kendisinin de ihtiyacı vardır çünkü. Devrimci birey sosyalizmi benimsediği, kapitalizmle uzlaşmazlık içinde olduğu için savaşa girişir. İnsanı köleleştiren, ezen, sömüren bir düzenle barışık yaşamak istemediği, yeni bir dünyanın kuruluşuna inandığı için kavgaya atılır. Devrimci kadın ve LGBTİ+lar için de benzer sebepler geçerliyken ilave olarak cinsel baskı ve sömürüyü reddetme, heteroseksist ataerkil düzeni değiştirme amacı da mücadele yürütme nedenlerindendir.

Tüm bu gerekçelerle birlikte gençlik, bilimsel eğitim, özgür düşünme ve yaşama, ümitli ve aydınlık bir gelecek kurma iddiası ile faşizme ve kapitalizme karşı dövüşmeyi yaşama ve varoluş nedeni olarak benimser. Tek tek devrimcilerin, genç kadın, LGBTİ+ ve erkeklerin sıraladığımız sebepler için devrimcilik yapma isteklerinden tam bir iyimserlikle şüphe duymadığımızı varsaydığımız koşulda bile tanımlanan amaçlara erişmek mümkün olabilir mi? Tepeden tırnağa silahlanmış burjuva-faşist devleti ve toplumun derinliklerine kadar nüfuz etmiş kapitalist sistemi bir grup 'idealist devrimci'nin bireysel eylemleriyle alt etmek ne kadar gerçekçi ve mümkündür? Keza alt ettiğimiz koşulda onun yerine nasıl bir yeni toplumsal-ekonomik sistem kuracağız ve asıl önemlisi kim ya da kimlerle, yani hangi sınıf ve sınıfsal kesimlerle yeni toplumu inşa edeceğiz?

Bu sorular devrimci savaşın, birinci planda strateji ve taktik konuları ile ilgilidir, ikinci planda program konuları ile. Lenin'den alarak belirteceğimiz gibi devrimci savaş, nihayetinde iktidar bilinci ve iktidar mücadelesi ile bağlıdır. Devrimci savaşın temel bileşenleri, strateji-taktik, program, mücadele araç ve biçimleri meselesi mutlaka bir sınıfa, bir örgüt-parti olgusuna ve oradan iktidara bağlanmak zorundadır.

İşçi ve emekçilerin kapitalizmi devirme ve sosyalizmi inşa etmeye ihtiyaçları var ve devrimci bireyler de onlara yardım için mücadele yürütüyorlar diyen ya da hareket tarzı ile bu anlama gelen bir tutum sergileyen devrimcilik tarzı kapitalist sistemle bağlarını koparmamış, onun bir yerlerinde kendisine bir yer hazırlamış demektir. Sadece halk için savaşmak, bir tür 'iyiliksever' devrimcilik, emekçi-ezilen yığınların kurtarıcısı. Kitlelere örgütlenin diyor, ama kendisi örgütün uzağında duruyor, ezilenlere kuvvet ve enerjinizi birleştirin yani kolektif iradeyi kuşa-

nın diyor, kendisi kolektif hareketin bireysel yeteneklerini sınırlandırmasından yakınıyor. Özneleşme ile öznelleşmeyi bilerek karıştırıyor, kendisini öznel -biricik- kabul ederken kitleleri nesneleştiriyor. Oysa devrimci birey başka bir yerden gelmiyor, aynı toplumun içinden çıkıyor. Dünkü kitlenin organik bileşenidir, bugün eylemiyle bir adım öne çıkmış ve aynı kitlenin kolektif çıkarları için mücadeleyi bir adım ileriden yürütmeye soyunmuş bir devrimcidir. Kitlenin herhangi bir parçası olmaktan, toplumu değiştirecek öznenin parçası olmaya doğru bilinçli karar verilmiş bir adımdır.

Kopuş ve sıçramanın gerçekleştiği an ve zemin burasıdır. Bu andan itibaren devrimci birey yeni duruma uygun bir değişim sürecini kendisinde başlatmak zorundadır. Sözle değil eylemiyle, bireysel değil kolektif ilerleyecek bir süreçtir bu. Devrimci savaşın temel bileşenleri olarak yukarıda sıraladığımız koşullara ek olarak, siyaset kültürü, teorik öngörüleri ve siyasal niteliği, politika yapış tarzı, kitlelerle buluşma biçimleri tek başına edinilecek nitelikler değildir. Kolaylıkla görüleceği gibi bunlar bir örgüt-parti formunda bir araya gelinerek kazanılacak özelliklerdir. Öncülük ve önderlik tarzı, hazırlık ve güç biriktirme kavramları bireysel devrimcilik değil örgütlü devrimciliğin kolektif hazinesinde mayalanarak bir nitelik düzeyine yükselebilir. Devrimci birey ilk kopuş ve sıçramayla içinde hareket etmeye karar verdiği örgüt-parti ile birlikte dönüşür, kimlik kazanır, kendisinden kattıklarıyla birlikte aldıklarının toplamı olarak bir kadro profiline erişir. Kadroların devrimci kişiliği partinin toplam değerleri tarafından oluşturulur. Bu karşılıklı bir alandır, partinin toplam değerlerinin yaratıcıları da kuşkusuz tek tek kadrolardır. Örgüt-parti bireysel devrimci yetenek ve nitelikleri sınırlandıran değil, kadroların toplam niteliği ile yaratılan daha yüksek düzeyde bir değerler toplamını ifade eder. Dolayısıyla kadrolar parti tarzının, parti kültürü ve değerlerinin yaratıcı özneleridir. Buradan yola çıkarak kadroları kolektif etkin birey olarak tanımlamak yerinde ve isabetli olmaktadır.

'Kendine devrimcilik' tarz ve pratikleri sonuç itibariyle kendisini amaçlaştırmaktan başka bir sonuca varmaz. Varsa yoksa kendisidir, onun düşünceleri erişilmez ve mutlak doğrulardır, en iyisini o bilir, o yapar. Kolektif irade bir yana onun iradesi bir yana tutulmalıdır, o biriciktir vb. Devrimcilik iddiası ile yola çıkıp varılan yer, tersinden tekrar kapitalizmin tipik bireyci kişiliğinin peydahlandığı kokuşmuş düzen değil midir?

Devrimci kopuş ve sıçrama aynı zamanda 'ben' olmaktan 'biz' olmaya doğrudur. Kapitalizmin binbir türlü hile ve rüşvet ile vaatlerde bulunduğu bireysel kurtuluşu elinin tersi ile itmek ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin öznesi ve öncüsü olmak başka türlü nasıl başarılabilir? Devrimcilik bir tür kendinden vazgeçiş değil midir?

O yüzden baharla birlikte içinde bulunduğumuz yeni mücadele yılında atılıma geçmek için genç sınırsız devrimciliğin seçkin örneklerini gösteren ve komsomolun iradesiyle bütünleşen Cebo'ların, Roza'ların, Destan'ların yolundan ilerlemek gerekir. Geriye parende atarak kendinden menkul bireyselliğin sığ sularına tepe üstü çakılmaktansa, genç kitlelerle birlikte komsomolun engin sularında kulaç atma çağrısı yapmayı güncel bir görev sayıyoruz kendimize.

Onu Anmak Savaşmaktır!

Şule Tunca

Mayıs ayı, devrim mücadelesi uğrunda savaşım veren önderlerin ve birçok devrimcinin katledildiği aydır. Bu ay Denizlerin 12 Mart Yarı-Askeri Faşist Diktatörlük tarafından idam edildikleri; Dörtler'in hapishanede devrimci kişiliği yok etmeye, ihanete, teslim almaya, işkenceye karşı bedenlerini ateşe vererek feda eylemi gerçekleştirdikleri ve İbrahim Kaypakkaya'nın "sır vermeden ser vererek" işkence ile katledildiği aydır.

İbrahim Kaypakkaya, 1949 yılında Çorum'un Sungurlu ilçesi Karakaya köyünde doğdu. Lise öğrenimini Hasanoğlan Öğretmen Okulu'nda tamamladı. Kaypakkaya'nın sol/sosyalist görüşleri ise üniversite okumak için gittiği İstanbul'da şekillendi. İstanbul'da Yüksek Öğretmen Okulu'nda okurken aynı zamanda İstanbul Üniversitesi'nde Fizik bölümünde de öğrenim görüyordü. Bu dönem TİP'e üyeydi ve dönemin önemli gençlik örgütü olan FKF içerisinde faaliyet gösteriyordu. Çapa'da Yüksek Öğretmen Okulu'nda arkadaşlarıyla birlikte FKF'ye bağlı Çapa Fikir Kulübü'nü kurdu. İbrahim Kaypakkaya, bu dönem ülkenin sorunlarına kayıtsız kalmayıp üniversite içerisinde aktif olarak eylemlere katılıyordu. İstediği devrimin sokaklarda gerçekleştireceği inancı ile kendini sokaktan geri çekmeyen bununla birlikte kendini bu devrimin teorisi ile donatmaya adamış bir devrimciydi. Emperyalizme karşı mücadelede 6. Filo'nun ülkeden def edilmesi için katıldığı eylem sebebiyle ile okuldan atıldı. Okul yönetimi ona ancak tüm siyasi fikirlerinden ve mücadelesinden vazgeçerse okula geri dönebileceği teklifini yapmıştı; fakat İbrahim'in böyle bir teklif karşısındaki tavrı netti: İbrahim'i mücadelesinden hiçbir şey vazgeçiremezdi!

68 hareketi dünyada devrim rüzgarları estiriyordu. Elbette ki bu rüzgarın etkileri bu coğrafyada da apaçık hissediliyordu. Türkiye'deki 71 devrimci kopuşunun önderleri arasında yer alan İbrahim Kaypakkaya; dönemin mevcut devrimci atmosferi içerisinde kendi fikirlerini inşa edip, Türkiye ve Kürdistan halkları için önemli tahliller yapmıştır. O bu döneme kadar düzen içi bağlarını koparmayan revizyonist, oportünist kılığa bürünmüş partileri kökten eleştirmiş ve onlara bilfiil karşı çıkan ideolojisi ile burjuva Türk devletiyle radikal bir biçimde mücadele etmiştir. Türk burjuva devletinin Kürdistan topraklarını ve Kürt ulusunu sömürdüğü yönündeki çözümlemelerini ilk olarak kendisi dile gelmiştir. Keza yine Türkiye solu içine yerleşmiş Kemalizmin ilerici olduğu görüşünü sadece eleştirmekle kalmayıp Kemalizmin topyekûn reddedilmesi gereken bir ideoloji olduğunu dile getirmiş, Kemalizm'i faşizm olarak tanımlamıştır, 71 kopuşundaki önderler arasında da Kemalizm'den kesin kopuşu sağlayan önder olmuştur. Kaypakkaya, sömürgeci burjuva devlete karşı işçi ve köylülerin ancak silahlı mücadele ile devrimi mümkün kılabileceğini savunmuş, yasallık çizgisini mahkum etmiştir. Bu yüzden Kaypakkaya yoldaşları ile birlikte TKP-ML'yi ve ona bağlı olan TİKKO'yu kurmuştur. O dönem ilan edilen sıkıyönetim tarafından kırmızı bültenle aranan İbrahim Kaypakkaya, Dersim dağlarında can yoldaşı olan Ali Haydar Yıldız'ı kaybettikten sonra ajan bir öğretmen yüzünden yakalanarak Diyarbakır zindanına getirildi, daha işkenceler ilk andan başlamış ulaşacakları yere kadar karlı yolda Kaypakkaya yalın ayak yürütülmüştü, bu sebeple ayakları donmuş, sonrasında ise izni olmadan donmuş ayakları kesilmişti. Onun mücadelesi tutuklanıp mahpusa düşünce de bitmemişti. Günlerce işkence edilip ağzından laf almaya çalışan devlete tek kelime dahi söylememiş, devrimci tarihimize "ser verip sır vermeyen" önder olarak geçmiştir. 18 Mayıs 1973'te bedenini parça parça eden işkenceler sonunda katledilmiş; babasına da intihar etti denilmiştir. O, tüm bu yaşadıklarına rağmen ne mücadelesine ihanet etmiş ne de işkencecilere boyun eğmiştir. Türk burjuva devletinin tarihi işkenceler, katliamlar tarihidir. İbrahim'den sonra da birçok devrimci hapishanelerde işkenceye uğramış, katledilmiştir; fakat İbrahim Kaypakkaya'dan öğrenilen "ser verip sır vermeyen direniş kültürü" hep devam etmiştir. Bu yüzden İbrahim Kaypakkaya da Mayıs'ın devrimci şehitleri arasında yerini alırken Kemalizm'den kesin kopuşun, devrimci değerlere bağlılığın ve işkence karşısında boyun eğmemenin somutlanmış hali olarak karşımızda durmaya devam edecektir, onu anmak savaşmaktır!

“Atina’dan İstanbul’a Öğrenci Hareketi Kazanacak!”

Recep Acar

Çok geç. Buz çatladı, çırpınışlarınız ise kırılmasının önüne geçemeyecek. Geçtiğimiz günlerde Atina’daki bir eylemde açılan pankartta yazılan bu sözlerin gerçekliğini hep beraber yaşayacağız; “Atina’dan İstanbul’a Öğrenci Hareketi Kazanacak!”

2021 yılı; ayaklanmalar çağında hızlı bir başlangıca sahip olan yıllardan biri oldu. Burjuvazinin saplandığı yönetememe krizi onları faşist saldırganlığı arttırmaya zorlarken, ezilenleri ise isyanlara daha sıkı bağladı. Burjuvazinin yönetemediği, yönetemedikçe de faşist zor aygıtlarına başvurduğu bu kriz durumu; kapitalizm koşullarında baş edilmesi olanaksız olan COVID-19 pandemisi ile daha da derinleşti. İşçilerin ölüm ve açlık kıskacına mahkûm edilmesi, öğrencilerin uzaktan eğitimdeki teknik ekipman yetersizliği, evde kalınan süreçte kadın cinayetlerinin artışı gibi başlıca sorunlar pandemi süresince ezilenlerin gündeminde yer aldı. Burjuvazi için ise tek gündem; ayakta kalabilmekti. Bu süreç, ezilenlerin asıl virüsün kapitalizm olduğunu kavramalarını sağlarken, biriken öfkelerini de sokağa taşıracak son damla oldu.

Böylesi bir süreçte; egemenlerin gençliğe dönük baskılarını özel olarak artırmayı seçmesi bir tesadüf değil, tarihsel bir öğrenimin getirisidir. Gençlik bir kesim olarak homojen değildir. Öğrenci, işçi, işsiz, Kürt, Alevi, kadın, LGBTİ+ gibi birçok toplumsal mücadele dinamiğini içinde barındırır. Gençlik, sisteme karşı hızla saflaşabilme ve bilincini eylemle buluşturma kabiliyeti sebebiyle toplumsal dinamiklerin buz kırıcısıdır.

Yeni yılın daha ilk günlerinde, Türkiye’de 2016’da ilan edilen OHAL ile başta Kürdistan’da HDP belediyeleri olmak üzere sıkça başvurulan “kayyum” atamaları, faşist şefin “Fikrî iktidarımızı tesis edemedik” hezeyanıyla üniversitelere de yoğunluklu uygulanmaya başlamıştı. 6 yıldır süren bu atamalar, 2021 yılının başında Boğaziçi Üniversitesi ile sert bir duvara çarptı. Aynı süreçte ise yine gençliğe özel baskılardan bir diğeri Yunanistan’da; üniversitelerin direnişle kazanılan ve yasal olarak korunan özerk yapısına saldırı niteliğindeki bir yasa tasarısı ile oldu. Yunanistan’ın milliyetçi ve muhafazakâr iktidar partisi, Yeni Demokrasi Partisi’nin bu yasa tasarısı Atina sokaklarından on binleri buluşturdu.

Bu topraklarda üniversitelere atanan kayyumlar ve Yunanistan’da doğrudan üniversitenin özerk yapısına saldırı niteliğindeki yasa tasarısı gibi politikalar üniversitelerdeki her türlü fikrî gelişimin önüne geçmek, politik faali-

yeti engellemek ve öğrenci hareketinden doğarak tüm toplumsal mücadelelere sıçrayacak bir kitlesel ayaklanmanın önüne geçme çabasıdır. Üniversitelere kendi kadrolarını yerleştirmek, kolluk kuvvetleri ile üniversiteli öğrencilerin ensesinde devlet zorunu hissettirmek faşizmin tahkimini sağlamasının temel gerekliliklerinden biridir.

Bu topraklar bakımından 2 Ocak tarihinde 5 üniversiteye kayyum rektör atanması üniversitelere gerçekleştirilen ilk kayyum ataması değildi; fakat kayyum rektör atamasına karşı gelişen bu denli kitlesel eylemler ilkti. Farklı kesimler tarafından da karşılık bulan eylemler karşısında medya başta olmak üzere ideolojik aygıtlarıyla ve polis şiddeti başta olmak üzere zor aygıtlarıyla saldıran faşist şef, istediği sonucu alamadı. Üniversitelerine 2. kez kayyum ataması gerçekleşen Boğaziçi Üniversitesi öğrencilerinin yaptığı eylem çağrısı İstanbul'daki birçok üniversiteli tarafından karşılık bulmuş ve eyleme binler katılım sağlamıştı. O gün öğrencilerin önüne kurulan barikat, faşist şeflik rejiminin ezilen tüm kesimlerin önüne kurduğu barikatlardan farksızdı. O barikat yıllardır Kürt, kadın, işçi, işsiz, LGBTİ+, Alevi, öğrenci; kısacası faşist şeflik rejiminin tahkimi için sesini kısması gerektiği her kesimin önüne farklı biçimlerde kuruluyordu. 4 Ocak tarihinde kayyum rektör Melih Bulu karşıtlığında açığa çıkan bu öfke birikmiş bir özgürlük istemiydi. Toplumda hızlıca karşılık bulan bu istek 6 Ocak'ta Kadıköy'de binleri tekrardan buluştururken, faşist zor aygıtları çoktan devreye girmiş 34 öğrenci ev operasyonları ile gözaltına alınmıştı bile. Eylemler hızla farklı kentlere sıçradı. Ankara, İzmir, Eskişehir başta olmak üzere 30'u aşkın kentte güçlü bir irade ile eylemler düzenlendi. Eylemlerin ardı arkası kesilmediği yaklaşık bir aylık sürecin ardından 1 Şubat tarihinde eylemler süresince abluka altında olan Boğaziçi Üniversitesi'nin önüne yapılan çağrı; öğrenciler, sanatçılar, başta HDP'liler olmak üzere milletvekilleri, birçok demokratik kitle örgütü tarafından sahiplenilmiş ve gün boyunca Boğaziçi Üniversitesi'nin bulunduğu bölgede eylemler gerçekleşmişti. Gün sonunda gözaltına alınan 159 eylemcinin yanı başlarında da bu direnişi sahiplenen yüzlerce avukat vardı. Bir sonraki gün Kadıköy'de gerçekleşen eylemde ise tüm toplumsal mücadele öznelerinin yan yana gelerek attıkları "Faşizme karşı omuz omuza" sloganları Kadıköy sokaklarında saatlerce yankılanmıştı. Her apartmanın pencerelerinden yükselen tencere, tava sesleri ise faşist şefte "Yeni bir Gezi Ayaklanması" korkusunu doğurmuştu. Bugün 125. gününü geride bırakan Boğaziçi Direnişi devam ediyor. Direniş başladığında AKP'li kayyum rektör Melih Bulu'nun söylediği "Asla istifayı düşünmüyorum. Başta bu krizin 6 ay içinde biteceğini öngörmüştüm, öyle de olacak" sözleri ise direnişin karşısında çaresiz kalacak.

Yunanistan'da ise Politeknik Direnişi'nin bir kazanımı olan; 1982 yılında yürürlüğe konulan, polisin üniversite kampüslerine girmesini engelleyen yasayı ortadan kaldıran bir "Eğitim Yasa Tasarısı" Yeni Demokrasi Partisi tarafından meclise sunuldu. Bu yasa tasarısı, kampüslerin içine polisin yerleşmesi ve "istediklerini" gözaltına alabilmesini sağlamakla kalmıyor; oluşturulan "disiplin kurulu" ile öğrenciler okuldan atılabiliyor. Kampüslerin içindeki polis güçleri ise bulundukları üniversitelerin yönetimlerine değil; doğrudan Helen Polis Gücü'ne karşı sorumlu olacaklar. 21 Ocak'ta; 25 öğrenci derneği, öğrenci aileleri ve işçi sendikaları ile sokakta on binler buluşurken, Yeni Demokrasi Partisi'nin başvurduğu ilk şey devlet zoru olmuş, kitle yürüyüşüne polis saldırmış ve birçok eylemciyi gözaltına almıştı. Faşist şef gibi zor aygıtları ile sonuçsuz kalan Yeni Demokrasi Partisi de şovenizme başvurarak, Ege Denizi'ndeki sorunları gündemleştirmiş ve Yunanistan halkının gerçek bir "ulusal çıkar" ile ilgilenmeleri istemişti; nafile. Tasarının ilk söz edildiği günden itibaren her hafta Perşembe gününde eylem gerçekleştiren öğrenciler, tasarının parlamentoya sunulacağı gün parlamentoya kitlesel bir yürüyüş çağrısı gerçekleştirdi. Yürüyüş için buluşan on binlerin önlerine kurulan polis barikatı aşıldı ve eylemciler parlamento önündeki Sintagma Meydanı'nda eylemlerini sürdürdüler. Atina dışında başta Selanik olmak üzere başka kentlerde de gerçekleşen eylemler ile beraber parlamentoda tartışmalar uzasa da yasa tasarısı kabul edildi. Kitleselleşerek süren eylemlerin talepleri ise tasarının geri çekilmesi, kampüslerde polisin olmaması, ücretsiz eğitim ve üniversitelerde bulunan öğrenci derneklerinin faaliyetlerine karışılmaması. Bu talepler doğrultusunda gerçekleşen eylemler yasa geri çekilene kadar sürecek.

Bu topraklarda ve Yunanistan'da yönetememe krizine saplanmış iktidarların korkusu tam da şu an eşzamanlı olarak yaşananlardır. Gençliğin buzu kırması ve ezilen milyonların sokakta özgürlük istemini omuz omuza haykırması. Üniversitelere atanan kayyum rektör ve üniversitelerde yaşanan akademisyen ihraçları, hazırlanan bir yasa tasarısıyla üniversitelerdeki siyasi faaliyetin önüne geçme çabası; hepsinin tarihsel korkulu öğretisi olan 68'i aşacak bir 21 beklentisidir.

Çok geç. Buz çatladı, çırpınışlarınız ise kırılmasının önüne geçemeyecek. Geçtiğimiz günlerde Atina'daki bir eylemde açılan pankartta yazılan bu sözlerin gerçekliğini hep beraber yaşayacağız; "Atina'dan İstanbul'a Öğrenci Hareketi Kazanacak"

Diyalektik ve Tarihsel Materyalizme Giriş

Marx'tan önceki sosyoloji ve tarihçilik olsa olsa yalın olayların rastgele derlemesinden ibaretti ve tarihsel süreci bütünsel bir yöntemle değil; ancak birkaç yönünü açıklamaktaydı. İnsanlar kendi tarihlerinin yapıcısıdırlar ama insanları ve özellikle yığınları harekete geçiren itici gücü açıklayabilen yalnızca marksizmdir.

Bu yazımızda marksizmi ve sahip olduğu temel nüveleri açıklamaya çalışacağız. Haliyle Marx'ın düşüncelerinin ve doktrininin sistemi olan marksizmi birkaç sayfada "hakkıyla" açıklama iddiasında değiliz. Bu yazıyı Marksizmle tanışma ve giriş yazısı olarak görmek gerekir.

Marksizm kendinden önceki bütün felsefi, tarihsel, pozitif bilim anlayışlarından radikal bir kopuşu temsil etmektedir. Dış dünyayı ve sosyal yaşamın kanunlarını açıklama iddiasında olan marksizm, kendinden önceki tüm felsefenin temel sorununu düşünceyle varlık arasındaki, akılla doğa arasındaki ilişki olduğu tespitini yaptıktan sonra bunlardan hangisinin başlıca unsur olduğu sorusuna verilen cevaba göre filozofların iki büyük kampa ayrıldığını belirtiyor. Aklın doğa karşısında üstün olduğunu kabul edenler idealizm kampı, doğayı temel unsur olarak görenler ise materyalizm kampı olarak tanımlanıyor. Ayrıca Marx, salt idealist felsefeyi reddetmekle kalmamış aynı zamanda kendinden önceki materyalist dünya görüşünü ve pozitivizmi de yadsımıştır. Tüm bu felsefi görüşleri "idealizme verilmiş gerici bir ödün" olarak tespit etmiştir. (Marx'ın Engels'e 12 Aralık 1868 yılında yazdığı mektup). Kendinden önceki materyalist anlayışı esas itibariyle mekanik bir materyalizm olarak görüp modern gelişmeleri dikkate almadığı vurgusunu yaptıktan sonra eski materyalizmin ne tarihsel ne de diyalektik olduğunu belirtmektedir; halbuki materyalizm ancak diyalektik yöntem ile bilim düzleminde kendisine bir yer bulabilirdi. Bu yüzden Marx'ın 11. tezi yol göstericidir; yani eski materyalizm salt dünyayı yorumlamaktan ibaretti oysa asıl önemli olan onu değiştirmekti. Doğa, diyalektiğin denek taşıdır ve bilim bu denek taşı için günden güne artan çok zengin bir olaylar dizisi sağlamıştır. Böylelikle doğada şeylerin son çözümlemede metafizik değil, diyalektik bir biçimde cereyan ettiği ortaya çıkmıştır. Evreni tamamlanmış, değişmez gibi görülen şeylerin toplamı ve bunların beynimizdeki yansımaları olarak kavrama anlayışının hatalı olduğunu tespit eden Marx, devamında kavramların durmadan geliştiğini, gelip geçerken öldüğü bir süreç görmek gerektiğini vurguluyor. Diyalektik anlayışta hiçbir şey kesin, kalıcı, mutlak, kutsal değildir. Her şey gelip geçicidir, diyalektiğin kendisi de düşünen beyinde bu sürecin yansımasından başka bir şey değildir. Diyalektik gerek dış dünyanın gerek insan düşüncesinin hareketini yö-

neten genel yasaların bilimidir. Bu yasaları şu başlıklar altında toplayabiliriz;

1-Niceliğin niteliğe, aşamalı niceliksel değişimlerin niteliksel değişimleri doğurmasına uygun olarak dönüşmesi yasası
2- Somut gerçekliğin bir karşıtlar ve çelişkiler birliği olduğunu kabul eden zıtların birliği yasası.
3- Karşıtların çarpışmasında karşıt bir şeyin diğerini olumsuzladığını ve bunun da, karşılık olarak, olumsuzlanmış olan terimlerin her birinden bir öğeyi korunduğunu ileri süren inkarın inkarı yasası.

Bu yasalar çerçevesinde Marksizmin bir bilim olarak değerlendirilmesini sağlayan bu anlayışa "diyalektik materyalizm " denmektedir. Bu doktrin; doğada, varlığı bilinçle değil, tersine bilinci varlıkla açıklamak gerektiğini belirtmekte ve bunu insan toplumuna uyguladığımızda da sosyal bilinci de sosyal varlıkla açıklamamız gerekmektedir. Varlıkların sosyal üretiminde insanlar belirli, zorunlu ve iradelerinden bağımsız ilişkilere, maddi üretim güçlerinin belirli bir gelişme düzeyine denk düşen üretim ilişkilerine girerler. Bu ilişkilerin tümü toplumun ekonomik yapısının üzerinde inşa olmuş hukuki ve politik bir "üstyapı" üzerinde oluşur. Haliyle materyalist tarih anlayışı, insanların eyleminin sebebini ekonomik durum olarak olarak tespit ettikten sonra bunu da "altyapı" olarak tanımlamaktadır, bundan dolayı insanların tarihsel eylemlerini ideolojik etkenler olarak ele almayıp bu etkenlerin kaynağında yatan sebebi açıklamaktadır. Bu da kendinden önceki bütün tarih anlayışı ve felsefesiyle kökten bir kopuşu temsil etmektedir. Marx'tan önceki sosyoloji ve tarihçilik olsa olsa yalın olayların rastgele derlemesinden ibaretti ve tarihsel süreci bütünsel bir yöntemle değil; ancak birkaç yönünü açıklamaktaydı. İnsanlar kendi tarihlerinin yapıcısıdırlar ama insanları ve özellikle yığınları harekete geçiren itici gücü açıklayabilen yalnızca marksizmdir. Bu itici güç sınıf savaşımıdır. Bir toplum ya da toplumlar grubunun bütün üyelerinin eğilimi ancak bir bütün halinde incelendiği takdirde bu eğilimlerin sonucu bilimsel bir kesinlikle saptanabilir. Çelişik gözlemlenirse, her toplumun ayrıldığı sınıfların değişik durum ve yaşam koşullarında doğar. İşte bundan dolayı bütün toplumların tarihi sınıf savaşımı tarihidir. Ancak Marksizmin alameti farikası sınıf savaşımı tahlili değil onun ötesidir. Marx, bu durumu şu şekilde tanımlamaktadır:

"Ve bana gelince, modern toplumdaki sınıfların ya da bunlar arasındaki savaşımın varlığını keşfetmiş olma onuru bana ait değildir. Burjuva tarihçileri bu sınıf savaşımının tarihsel gelişimini, burjuva iktisatçılar da sınıfların ekonomik anatomisini benden çok önce açıklamışlardır. Benim yeni olarak yaptığım: 1) Sınıfların varlığının ancak üretimin gelişimindeki belirli tarihsel evrelere bağlı olduğunu; 2) Sınıf savaşımının zorunlu olarak proletarya diktatörlüğüne vardığını; 3) bu diktatörlüğün kendisinin bütün sınıfların ortadan kaldırılmasına ve sınıfsız bir toplumа geçişten başka bir şey olmadığını tanıtlamak olmuştur." (Marx'tan New York'taki J. Weydemeyer'e, 5 Mart 1852)

Bu yasanın materyalist tarih okuması şu şekilde olur; çeşitli biçimler altında her gün biraz daha hızlı gelişen büyük sanayi, kartellerin, sendikaların ve kapitalist tröstlerin genişlemesi ve aynı zamanda mali sermayenin boyutlarının ve gücünün görülmemiş ölçüde artmasıyla kendini gösteren emeğin sosyalleşmesi olgusudur. Bu durum ister istemez fiziki etkeni bizzat kapitalizm tarafından eğitilen proletaryanın ortaya çıkmasına ve niceliksel olarak artmasına sebep olur. Bu çelişik sınıfların aynı anda var olması ister istemez kapitalizmin kendi mezarını kendi eliyle kazmasına neden olmaktadır. Proletaryanın burjuvaziye karşı, çeşitli ve günden güne daha zengin içerikli biçimler alan savaşımı ister istemez zorunlu olarak politik iktidarı ele geçirmeye dönük politik bir savaşıma dönüşmektedir. Bu durum "mülksüzleştirenlerin mülksüzleştirilmesine" yol açacaktır ve proletarya diktatörlüğünün inşasına götüren sürece yol açacaktır. Lakin ütopyadan bilime giden süreçte sosyalist mücadele bu aşamalardan geçmiş ve zafer yolunda ilerlemeye devam etmektedir.

Bisiklet Hırsızları - Vittorio De Sica, 1948

Anti-Kapitalist ve Anti-Faşist Mücadelenin En Estetik Cephesi: İtalyan Yeni Gerçekçiliği

Elif Bayburt

Lumiere Kardeşler 1895 yılında bugün adına dünya tarihindeki ilk film gösterimi diyebileceğimiz etkinliği düzenlediklerinde, muhtemelen sinematograf ismini verdikleri icatlarının sahip olduğu gücün farkında değildiler; ancak medya ve sanatın diğer her alanında olduğu gibi, sinemanın da içinde taşıdığı muazzam propaganda gücünün farkına varılması uzun sürmedi. Almanya'da 1933'de iktidara gelen Hitler'in en çok üzerine titrediği ilk birkaç adımdan biri de Propaganda Bakanlığı'nı kurmak oldu. Alman Nazi Partisi'nin yolunu izleyen diğer faşist hükümetlerin de benzer hamlelerde bulunması, sinemayı kitlelere doktrinlerini taşıyacak bir araç olarak kullanmaları çok da gecikmedi. İtalya'da bizzat Mussolini tarafından direktifi verilen "beyaz telefon filmleri" de yine benzer bir amaç doğrultusunda, halkı kendilerini saran yoksulluk, savaş, baskıdan uzaklaştırmak niyetiyle günlük hayatın apolitik gündemlerini ekrana taşımış ancak İtalyan sinemacılarının sağlam politik duruşu karşısında bu amacına ulaşamamıştır. 1930'lu ve 1940'lı yıllarda halkın ilgisini yoğun siyasi konjonktürden uzaklaştırmak niyetiyle yayınlanan beyaz telefon filmleri, 1940'ların başından itibaren İtalyan sinema çevrelerinde ciddi bir tepkiyle karşılaşmış ve bunun sonucunda İtalyan Yeni Gerçekçilik akımı doğmuştur. Akımın ilk filmi olarak kabul edilen 1945 yapımlı Roma, Açık Şehir; beyaz perdede yükselmekte olan anti-faşist dalganın habercisi niteliğindedir. Bu filmle birlikte İtalyan sinemasına ekilen tohum Pasolini'den Antonioni'ye zaman ilerledikçe farklı akımlar ve farklı yönetmenlerde tekrar tekrar hayat bulmuştur. İtalyan Yeni Gerçekçilik'in acımasız materyalizmi ve şatafatsız cüreti sinema tarihi boyunca bir daha eşi benzeri görülmeyecek bir şekilde harmanlanmış ve sesini yitirmiş bir halka ses olmuştur. Bu döneme ait pek çok film, anlatısında Alman işgali altındaki İtalyan halkının geçim mücadelesini ve göğüslemek zorunda kaldıkları baskıları temel alır. Mekan odaklı ve bizzat yerinde yapılmış çekimler savaş sonrası harabeye dönmüş şehirleri kadrajına almakta ısrarcıdır. Pek çok kez halkın içerisinden seçilen amatör oyuncuların başrollerini paylaştığı İtalyan Yeni Gerçekçi filmleri ajitasyona başvurmadan, insanı nefessiz bırakan bir sadelikle savaş sonrası faşist diktatörlük altındaki İtalya'da emekçi ve ezilen sınıfının tıpkı yemek, içmek ve uyumak gibi gündelik hayatının bir parçası haline gelmiş hayatta kalma mücadelesini anlatır. Dönemin diğer önemli filmleri arasında Bisiklet Hırsızları (Vittorio De Sica, 1946), Stromboli (Roberto Rosselini, 1950), Paisan (Roberto Rosselini, 1946), Tutku (Luchino Visconti, 1943) ve pek çok sinema tarihçisi tarafından dönemin kapanış filmi olarak kabul edilen Umberto D. (Vittorio De Sica, 1952) yer almaktadır ancak kağıt üstünde kısa gibi görünen bu akımın etkisi görünenden çok daha uzun sürmüştür. Bu dönemde de akım dışında kendini var etmiş ancak farklı perspektiflerle savaş sonrası İtalya'yı ve sanayileşmenin, kapitalizmin ivmelenmesiyle kendine yabancılaşan insanı temel malzemesi yapmış (bknz. Kırmızı Çöl, 1964) Antonioni gibi büyük isimler de elbette ki ilhamını İtalyan Yeni Gerçekçilik akımından almıştır. Bu dönem filmleri aynı zamanda ilerleyen yıllarda ortaya çıkacak Pasolini gibi devrimci mücadelede de bulunmuş pek çok yönetmeni hem siyasal hem sanatsal yönden yetiştirmiş dersek yanlış olmaz. Nitekim, sadece kendi ülkesinin değil bütün dünyanın sinema tarihine muazzam katkılar yapmış bu geleneğin taşıyıcılarına ve öğrencilerine pek çok yerden örnek vermek mümkün. Martin Scorsese, Jean-Luc Godard, François Truffaut, Ken Loach, Jim Jarmusch ve daha pek çok halka mal olmuş yönetmenin en büyük ilham kaynaklarından biri olarak İtalyan Yeni Gerçekçiliği işaret etmesi bir tesadüf değildir. Toplumcu gerçekçi bu yönetmenlerin sinema tarihine yaptıkları katkı, üzerinden ne kadar zaman geçerse geçsin unutulmaya yüz tutmayacak, siyasi sözünü beyaz perdeden doğru taşımak isteyen herkes için bir yol gösterici niteliğinde olacaktır.

"Onlar ölmediler yok,
Ateş fitilleri gibi:
Dimdik ayakta,
Barut ortasındalar!"

ANILARI MÜCADELEMİZE IŞIK TUTUYOR!

Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan

İbrahim Kaypakkaya

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ BİZİMDİR, ALACAĞIZ!

